

Alina Geanina IONESCU

Convorbiri din
CASE MEMORIALE

Editura Muzeul Literaturii Române
București, 2013

Editura „ASTRA Museum”
Sibiu, 2013

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
IONESCU, ALINA GEANINA

Convorbiri din case memoriale / Alina Geanina
Ionescu. - București : Editura Muzeul Literaturii Române ;
Sibiu : Astra Museum, 2013
ISBN 978-973-167-110-9
ISBN 978-606-8520-29-2

821.135.1.09

Colaboratori:

Muzeul Național al Literaturii Române București
Complexul Național Muzeal ASTRA Sibiu

Sponsor:

Kapsch România

Autor text și grafică: Alina Geanina IONESCU

Tehnoredactare: Alina Geanina IONESCU

DTP: Liliana OPRESCU

© Alina Geanina IONESCU

Editura Muzeul Literaturii Române
este acreditată în categoria B,
în domeniul CNCS: Filologie

Editura „ASTRA Museum” este acreditată în categoria B,
în domeniul CNCS: Arte vizuale. Arte performante.
Muzeu și expoziții. Muzică și muzicologie, istoria muzicii.

TIPOGRAFIA PrintATU.ro

Sibiu

e-mail: niu@printatu.ro

www.printatu.ro

Dialogul CASELOR

M-am așezat la măsuța unde îmi beam de obicei cafeaua.
Fulgii albi de nea străluceau pe pământ...

- Eu nu sunt o clădire oarecare. Sunt *Muzeul Național al Literaturii Române*. De-a lungul timpului mi-au fost donate sute de obiecte și mii de cărți, uneori colecții întregi. Să duci o asemenea povară nu este tocmai ușor. Și voi vorbiți, vorbiți și iar vorbiți! Eu am grijă de cărțile și obiectele care au aparținut marilor noștri scriitori: Alecsandri, Rădulescu, Coșbuc, Rebreanu, Pillat, Arghezi, Minulescu, Bacovia, Voiculescu...

- Ajunge! se aude vocea unei clădiri cu ferestre înalte. Suntem multe clădiri aici care avem ceva de spus. Crezi că numai tu ești importantă? Ai puțin din fiecare, nimic de zis. Dar uiți că noi, celelalte case avem mult mai mult? Cărți, obiecte, fotografii, tablouri, dialoguri nescrise. Amintiri pe care zidurile tale nu le au.

- Cum te numești, clădire veche?, spuse *Muzeul Literaturii*.

- Eu sunt Casa Memorială *Tudor Arghezi*. Locuiesc pe strada Mărțișor, nr. 26.

- Ce fericită trebuie să fii. Zi de zi respiri aer curat, în jurul tău numai verdeată. Și ce să mai zic de cireșii din grădină. Acolo să tot vină câte un Nică a lui Ștefan a Petrii, căci cireșele nu o să se sfârșească niciodată. Era să uit. Numele străzii tale este tare frumos.

- Dar de unde știi tu atâtea lucruri despre mine, muzeule?

- De unde... Da' ce întrebare mai e și asta!? Eu vă cunosc pe toate și tare mă bucur că avem ocazia să vorbim. Voi sunteți suratele mele. Și sunt mândru de asta.

Casa Arghezi întreabă:

- Dar cum!? Cât de bătrân ești?

- Ei, ce știi tu. Înființarea mea i se datorează lui Mihai Eminescu. Am fost găzduit pe Șoseaua Kisellef. La nr. 10. Pe atunci eram *Casa T. Stelian*. Dar, ce să spun, nimic nu se compară cu viața mea de când m-am mutat pe strada Fundației, astăzi cunoscutul Bulevard Dacia. Purtam numele de *Casa Kretzulescu*, iar mai târziu am fost îngrijit și restaurat ca la carte.

- Dar cine te-a ajutat să te muți, așa, dintr-un loc într-altul?

- Nu știi? Arghezi, al tău stăpân. Dacă nu era el, cine știe care era destinul meu.

Casa Arghezi stă pe gânduri și spune:

- Credeam că știi totul despre stăpânul meu. Ce bucurie că te-am cunoscut.

- Dar tu, care este istoria ta? De când locuiești acolo?, întreabă muzeul.

- Lasă-mă să-ncep cu începutul, zise casa vrând să-l impresioneze. Eu știu și când s-a născut stăpânul meu! Și stătu puțin pe gânduri.

- Ziceai că știi, zise *Muzeul Literaturii*.

- Stai puțin! Anii au trecut și peste mine. Mi-am amintit. În luna lui Florar. Am avut emoții, era cât pe ce să mă fac de rușine. Bine că nu m-ai repezit. Tare repede mă mai pierd.

Casa Arghezi își continuă gândurile...

- Ce mai, un mare talent. A scris poezie, teatru, proză, pamflete și literatură pentru copii. Și vreau să-ți mai spun ceva. Ceva ce sigur nu ai cum să știi, că doar nu ești atotcunoscător. Numele adevărat al stăpânului meu era Ion Theodorescu. Născut la București. Pseudonimul Arghezi provine de la vechiul nume al Argeșului, Argeșis. Am tras eu cu urechea într-o zi la vorbele stăpânului.

- Ei! zise *Muzeul Literaturii*. Chiar eu să nu știu un asemenea detaliu?! Cât trăiești, înveți. Și, ce să spun?! Mai devreme îți dădeam lecții...

- Bine, bine, iar cât despre întrebarea ta, eu nu am avut parte de nicio neplăcere, spuse *Casa Arghezi*. Nu m-am mutat dintr-o parte într-alta după placul altora. De când a început construcția casei, locuiesc tot aici.

- Am auzit că ai foarte multe încăperi. Trebuie să fie o plăcere pentru tine.

- Da, așa este. Cred că am 18 încăperi. Aproape că le-am pierdut socoteala. Aaa, și lângă mine, stăpânul a construit o tipografie. Aș zice că a fost ridicată în doi ani. Și-apoi ce trist a fost anul când stăpânul ne-a părăsit pentru totdeauna... Nimic nu mai era la fel. Îmi aduc bine aminte. Era într-o zi de iulie. De-atunci au trecut anotimpuri multe. Am devenit Casa Memorială *Tudor Arghezi* și mai târziu Muzeu Memorial. Din când în când aștept să-mi deschidă ușa stăpânul meu sau Paraschiva, soția sa. Dar, nu trebuie să mă plâng. Mitzura, fiica lor, nu a uitat niciodată de mine. Ea este cea care m-a îngrijit în lipsa stăpânilor.

În tot acest timp celelalte case memoriale ascultau. Erau încântate să afle lucruri pe care nu le știau, să cunoască alte clădiri care aveau aceeași soartă ca a lor. Acea de a păstra manuscrisele, obiectele și mai mult, memoria stăpânilor lor.

- Da!, se aude un glas plâpând. Și mie îmi este dor de stăpânul meu.

- Dar cine ești tu? întrebă *Muzeul Literaturii*.

- Sunt Casa Memorială *George și Agatha Bacovia*.

- Aha! Casa din Bacău. Am înțeles.

- Ai răbdare!, spuse *Casa Bacovia*. Stăpânul meu are două case memoriale. Una la Bacău, pe strada Liceului nr. 7, astăzi strada *George Bacovia* nr. 13, și alta în București, pe strada *George Bacovia* nr. 63.

- Cum așa? întrebară în cor celelalte case memoriale.

- Uite-așa. La Bacău este casa părintească a stăpânului meu. Dacă îmi aduc bine aminte, s-a născut în septembrie, iar numele de botez era *George Andone Vasiliu*. Un talent nu numai într-ale scrisului, ci și la desen și muzică.

- Și casa de la București?

- Treziți-vă! Eu sunt Casa Memorială *George și Agatha Bacovia* și locuiesc pe strada *George Bacovia*, la nr. 63. Păi, eu vorbesc singură?

- Nuuu! se aud vocile în cor. Dar nu am înțeles prea bine de când locuiești tu în București.

- Stați că vă spun întreaga poveste. Stăpânul meu s-a căsătorit cu *Agatha* și s-a mutat în București. După doi ani au plecat la Bacău, iar după câteva anotimpuri s-au întors. Stăpânul, *Agatha* și fiul lor *Gabriel*. După ani buni, când uitasem ce rău era fără stăpânul meu, l-am pierdut. Era într-o zi de mai. Și nu aveam să-l mai văd niciodată. *Agatha* și *Gabriel* s-au îngrijit ca eu să devin Muzeu Memorial. Am început să primesc oaspeți. Pereții mei încă păstrează imagini de neuitat.

- Eu sunt Casa Memorială *Ion Minulescu-Claudia Millian*! se aude o altă voce. Sunt puțin diferită de voi.

- De ce spui asta, întrebară celelalte?

- De ce... de ce... Pentru că sunt un apartament de bloc cu cinci camere ce se află pe *Bulevardul Dr. Gheorghe Marinescu*, nr. 19. Din balconul meu vizitatorii pot vedea *Palatul Cotroceni*. Eu am devenit căminul lor. Până atunci locuiseră în *Calea Dorobanților*. *Minulescu* s-a născut în plină iarnă, în ianuarie, la București, și a plecat dintre noi în aprilie.

După un timp, *Casa Minulescu* continuă destăinuirile...

- Aici puteți vedea masa de lucru, manuscrise, scrisori, fotografii, sculpturi, tablouri și obiecte care i-au aparținut poetului. Voi aveți picturi de Victor Brauner, Alexandru Ciucurencu, Theodor Pallady, Henri Catargi, Camil Ressu, Nicolae Tonitza, Iosif Iser, Nicolae Dărăscu, Lucia Demetriade Bălăcescu, Petre Iorgulescu-Yor, Adam Bălțatu, Olga Greceanu sau Margareta Sterian?

- O să-ți spunem când o să ne vină rândul! răspunseră celelalte case.

- Dar sculpturi de Cornel Medrea, Oscar Han sau Claudia Millian?

- Ei! Dar ce spui tu acolo? Claudia Millian, soția lui Minulescu? Noi știam că scria poezie.

- Da, chiar ea! Picta, sculpta... era foarte talentată în domeniul artelor. Ce știți voi... La fel și fiica lor, Mioara. O familie de artiști. Nu vedeți că arăt ca un muzeu? Și asta se datorează prietenilor pe care i-au avut stăpâni mei. Îmi aduc aminte de Cecilia Cuțescu-Storck, prietena stăpânei mele. Avem un tablou realizat și de ea. L-ai văzut, *Casă Bacovia*? Tu trebuie că o cunoști. Era prietenă și cu Agatha, stăpâna ta. Portretele Veronicăi Micle și al lui Mihai Eminescu sunt modelate de stăpâna mea. Aaaa! Am uitat să vă spun de icoanele din camera Claudiei Millian. Sunt destul de multe. După ce stăpânul a plecat dintre noi, mi-am deschis ușile către oameni și i-am primit în zi de sărbătoare să mă viziteze. Așa se făcea că duminica, stăpâna și fiica ei Mioara își dedicau timpul marelui public. Dar a venit o vreme când oboseala anilor ce au trecut nu i-a mai permis Mioarei acest lucru. Întreaga colecție a fost donată *Muzeului Literaturii*, iar vizitele de duminică au luat sfârșit. De-atunci *Casa Romanțelor* a fost vizitată în continuare, în fiecare zi din săptămână.

- Te-am ascultat, ești bun povestitor, zise *Casa Rebreanu*. Eu aproape că nu știu cu ce să încep. Tu ai fost așa de veselă în prezentarea ta. Probabil ai trăit la fel. Eu sunt mai interiorizată. Mobilierul Biedermeier este atât de sobru, încât mi-a impus vrând-nevrând același stil de viață.

- Dar tu nu ești *Casa Rebreanu* de la Valea Mare?

- Nu! spuse casa.

- Gata, știu. Ești Casa Memorială de la Maieru.

- Nu! răspunde puțin supărată Casa Memorială *Liviu și Fanny Rebreanu*. Este curios că nu m-ai recunoscut. Locuim una lângă alta... măi artisto! Și, ca să te lămuresc, o să-ți răspund. Casa din Argeș, de la Valea Mare, nu mai este. Stăpânul meu are acum trei case memoriale. Una este cea din Prislop, azi comuna Liviu Rebreanu, alta este cea din Maieru, Bistrița-Năsăud, și eu, vecina ta de la numărul 11, cu aceeași adresă ca și tine, pe care a cumpărat-o pentru Puia, fiica lui. Aceasta a donat-o *Muzeului Literaturii* pentru a arăta lumii întregi cine au fost părinții ei. Tatăl, mare prozator, iar mama, actriță. Am fost deschisă publicului după ce Puia ne-a părăsit și ea. Iar eu am primit oamenii cu brațele deschise. Aici poți vedea manuscrise, scrisori, fotografii, ceramică, icoane pictate, o pendulă unicat, tablouri realizate de Camil Ressu și Jean Steriadi, Nicolae Dărăscu și Francisc Șirato, sculpturi de Milița Petrașcu, Ion Jalea, Oscar Han, Constantin Baraschi... Dăița! Să nu uităm de cățelușa Dăița! Și ea a fost pictată. Nu numai stăpâni mei. Știu și de cine... Poitevin Skeletty vă spune ceva?

Și continuă...

- Stăpânul meu are cea mai impresionantă colecție de icoane pe sticlă dintre toți. Tare mă mândresc cu asta. Și să nu mai vorbesc de colecția de ceramică din Ardeal.

- Pesemne că era mai în etate decât stăpânul meu, zise *Casa Minulescu*.

- Pesemne că ai fost prea preocupată de musafirii tăi, casă-muzeu, de nu știi că stăpânul meu era cam de-o vârstă cu al tău... cam la vreo patru ani distanță, născut în noiembrie, în comuna Târlîșua, azi județul Bistrița-Năsăud. Ce știi tu cât de greu i-a fost. Să fii primul din cei 14 copii, nu-i ușor... Dar educația aleasă dată de părinții lui, tatăl învățător și mama pasionată de teatru, i-a înlesnit drumul în viață. Îmi aduc aminte de o mare tragedie. Fratele stăpânului meu, pe nume Emil, ofițer în armata austro-ungară a fost spânzurat. Poate acum înțelegem cu toții de ce a scris *Pădurea spânzuraților*. Și stăpânul meu a făcut închisoare. El!... Un mare intelectual. Nici acolo nu a încetat să scrie. După multe împliniri dar și dezamăgiri s-a mutat la Valea Mare, lângă Pitești, unde timp de 11 ani a scris mult. După alți trei ani de activitate culturală în țară și străinătate, grav bolnav, s-a retras definitiv la Valea Mare unde, într-o zi de septembrie a plecat dintre noi.

- Câte camere ai tu, *Casă Rebreanu*? întrebă *Casa Minulescu*.

- Patru camere și o bucătărie. Dar, pentru colecția stăpânului meu, folosesc numai trei camere și bucătăria.

- Și a patra cameră? continuă *Casa Minulescu*.

- Acolo se află colecția Pillat.

Dintr-o dată se aude o voce liniștită.

- Bună ziua. Eu sunt camera cu pricina. Am ținut să-ți mulțumesc, *Casă Rebreanu*, pentru găzduire și bună-credință. Stăpânul tău a fost bun prieten cu poetul Ion Pillat și cu pictorița Maria Brateș Pillat. Stăpânul meu s-a născut la București în luna martie, și ne-a părăsit în aprilie. Draga lor nepoată, Monica, a avut grijă ca toate aceste obiecte să fie văzute de public. Așa am ajuns noi în circuitul *Muzeului Literaturii* din București. Monica are de unde moșteni talentul scriitoricesc. Atât de la părinții ei, Dinu și Cornelia Pillat, cât și de la bunicul Ion. Oricum, mă înclin în fața ta, *Casă Rebreanu* și sunt mândră că locuim sub același acoperiș.

Celelalte case ascultau cu băgare de seamă. Uite-așa s-a întâmplat ca ele să facă destăinuiri uluitoare și să lege o prietenie eternă.

Era deja miezul nopții.

Ce cafea! Ce aburi!

Fulgii albi de nea străluciau pe pământ și eu trăisem o viață într-o singură zi.

În sfârșit, vis sau nu... merită să-l trăiești și voi.

Noapte bună, dragilor!

Povestiri din Casa Memorială

TUDOR ARGHEZI

Să ne amintim de Zdreanță

Pe strada Mărțișor, nr. 26, la o aruncătură de băț de fosta Mănăstire Văcărești, am apucat pe drumul înverzit ce ducea la cea de-a doua poartă, unde toaca metalică, învechită de furtuni trecătoare aștepta în tăcere acordul din trecut. Cireșii din grădină mă însoțeau spre casa în care a locuit marele Arghezi. Mă surprind lovind toaca. Așteptam să aud lătratul lui Zdreanță, iar în fața casei să apară chipul scriitorului. Ușa se deschide și urc scările vechi ale casei, la etaj, spre camera lui Arghezi. Pe fotoliul roșu găsesc rezemate bastonul și basca neagră. Papucii de casă stau cuminiți, nemișcați, în așteptare. Gândeam cu voce tare.

- Să șed... să nu șed...

Nu îndrăzneam să stric nimic din rânduiala lucrurilor.

- Să nu șezi!, se aude o voce. Eu sunt fotoliul stăpânului.

- Pesemne că am înnebunit!, zic și dau să ies.

- Unde pleci? Crezi că eu nu pot purta o conversație?

- Ba da, dar...

- Nici un dar! Noi, lucrurile și obiectele stăpânului putem să depănăm multe amintiri.

Și fără să-mi dau seama intru în jocul acelei voci deranjate de nepăsarea mea.

- Aici scria marele Arghezi?

- Stăpânul scria la birou. Pe fotoliul roșu își servea cafeaua de dimineață. Iar ziarul era nelipsit. Nu pot să uit țigările de foi. Ce mireasmă... Vremuri trecute, dar nu uitate. Și soneria, pe care o folosea pentru soția sa, Paraschiva și Mitzura, fiica lor. Dorea ca aceasta din urmă să-i stea prin preajmă. Să vezi camera de jucării! Așa, să tot fii copil.

Perechea de papuci era așezată pe covor.

- Ce te uiți așa la mine? Crezi că nu te văd? Să nici nu te gândești să te încălți.

Papucii din piele ai lui Arghezi erau rușiți în mai multe locuri și aveau culoarea albastră.

- Nu!, am zis eu. Nici prin gând nu mi-a trecut. Mă uitam și eu. Cred că erați preferații lui.

- Da, spun papucii, căci noi știam singuri drumul prin casă.

- Și eu. Ce, numai tu?, spune bastonul bosumflat. Fără mine nu mergea nicăieri. Mai ales în ultima perioadă. Nu-ți aduci aminte? Am avut grijă să fiu un baston încălțat. Așa stăpânul avea mare încredere în mine. Nu alunecam niciodată când eram împreună. M-a făcut și personaj literar: *Cu bastonul prin București*.

- Vă certați tot timpul, zise basca. Toca... toca... Parcă ați fi o moară stricată. Nu-i de mirare că eu îl însoțeam peste tot, în plimbările lui și la întâlnirile cu scriitorii. Îl apăram de frig și în plus, eram și un pic șic.

Căciula care ședea pe un spătar al fotoliului spune:

- Eu îi țineam de cald cu adevărat. Nu numai așa... șic, cum spui tu.

Fiecare își știa rostul. Erau ca niște gaitțe. Ai fi zis că o făceau dinadins. O piesă de teatru e puțin lucru pe lângă toate cele auzite și văzute. Mă pregăteam să ies, când o voce mă țintuiește în loc.

- Unde ai de gând să pleci? Te-ai plictisit de noi? Dacă era Zdreanță prin preajmă nu scăpai cu una, cu două. Căci tare jucăuș mai era.

- Da, spun eu. L-am văzut în fotografii. Nu înțelegi nimic din el. Ochii aproape că nici nu i se văd. Și eu care vroiam să-i fac un desen.

- Nu-i nimic!, spun papucii. O să-l faci pe Zdreanță așa cum ți-l imaginezi tu. El nu o să se supere. Îi plăcea teribil să fie în centrul atenției. Și o nouă înfățișare o să-i prindă bine.

Toate prind a râde cu poftă...

- Noi l-am iubit, ca și stăpânul nostru. El este tot aici. Uite, dacă tu o să-l creionezi, așa cum poți, noi o să-ți mulțumim.

- Bine, zic eu. O să mă întorc cu acest cadou pentru voi. Promisiunea este promisiune. Dar cușca, îmi puteți spune povestea ei?

- A fost construită în amintirea lui. Adevărata casă a fost în sufletul stăpânului. O casă în care, indiferent de anotimp, era cald și bine.

Cloșca cu puii de aur

Copil fiind am umblat pe cărările satului, iar apa ce curgea în spatele casei m-a învățat să înving valurile. Tata îmi spunea că mintea mea părea a fi de om cu judecată dreaptă. Muncea greu, zi de zi, ca eu să merg la școală. Până atunci nu știam că educația înseamnă muncă. Așa am ajuns să pot vizita *Muzeul Național de Istorie a României*. Obiectele, discret luminate, așezate pe catifeaua roșie ne țineau la distanță ca și când ar fi știut cât de prețioase erau. Am rămas cu ochii ațintiți spre *Cloșca cu puii de aur*. Ce minune mai era și asta? Eu văzusem cloșca cu pui în curtea casei mele de atâtea ori. Dar frumusețea acestora le întrecea pe toate. Aproape că nu-mi puteam lua ochii de la vitrină. Pietrele prețioase, unele transparente și altele de un roșu închis, împodobeau corpurile păsărilor. Vedeam pentru prima oară o cloșcă cu pui altfel decât știam eu.

- Copile! spune cloșca. Aici este *Tezaurul de la Pietroasa*. Sau, mai bine zis... ce a rămas din el. Și, în plus, nu-mi mai spune așa. Poate îmi sună mai bine dacă mi-ai spune uliu sau vultur. Cred că mi s-ar potrivi. Doar sunt o fibulă de 27 de centimetri.

- Ce-i aia?, am întrebat ca și când aș fi vorbit cu un om în toată firea.

- Se pare că nu ai învățat la școală despre mine. Cum să-ți explic eu ție? Sunt o agrafă, o broșă pe care stăpânii mei, anticii, o foloseau la prinderea mantiei pe umărul lor drept ca însemn al rangului lor. Ca să înțelegi mai bine, bunica ta folosește acum acul de siguranță. Ei, același rol îl aveam și noi. Numai că noi suntem adevărate bijuterii.

- Și eu, și eu, se aude vocea puiului cel mic. Și eu eram folosit tot pe mantiile bărbățești. Pe mine nu mă luați în seamă?, întrebă supărată fibula cea mică.

- Stai într-un loc. Nu te mișca atâta. Cu cât te agiți mai mult, cu atât o să treci neobservată.

- Dar las-o să vorbească, se aud alte două voci. Noi toate suntem prețioase, spun cele două fibule mijlocii pereche.

- Dar voi, care este povestea voastră?, prind eu a întreba.

- Noi eram purtate pe costumele gotice de către doamnele cu rang înalt. Eram prinse câte una pe fiecare umăr. Nedespărțite. Nu vezi că suntem prinse una de alta?

- Cum ați ajuns aici?

- Este o poveste lungă, spune fibula cea mare. Nu ai tu răgaz să o ascuți.

- Ba da. Te rog. Chiar vreau să știu. La școală copiii o să fie fericiți să afle.

- Bineee... Noi am fost descoperite în localitatea Pietroasele, în județul Buzău. Stai să vezi! Tezaurul era format din 22 de piese. În 1837, doi țărani din apropiere, în căutarea pietrelor de pe dealul Istrița, ne-au descoperit și ne-au luat acasă. Ei sunt cei care au numit tezaurul după înfățișarea noastră. Și așa ne-a și rămas numele *Cloșca cu puii de aur*. De-aici am trecut prin multe peripeții. Mulți ne-au vrut pentru frumusețea și valoarea noastră. După ce unii ne-au stricat, alții ne-au restaurat, adică ne-au reparat. De două ori, după cum mi-aduc aminte. O dată la Paris și altă dată la Berlin. Am hoinărit mult prin lume. În 1917 am fost trimise la Moscova și ne-am întors după 39 de ani. Ne era tare dor de locurile de acasă. Cele care ne-am întors am fost tare norocoase. Căci multe nu mai sunt. Am pierdut socoteala întregului tezaur. Parcă să zic că eram cinci fibule. Asta mică mai avea o soră geamănă care s-a rătăcit pe cărări neștiute. Alexandru Odobescu a scris toată istoria noastră.

- Și mai plecați în alte călătorii?

- Suntem ostenite de atâtea drumuri. Voi ne puteți vedea la *Muzeul Național de Istorie a României*. Suntem aici din 1971. Aici este casa noastră. Oamenii învățați ne-au studiat cu mare atenție și ne-au dat importanța cuvenită. Oricum, suntem cele mai valoroase fibule. Căci prea mulți ne-au râvnit. Să spui mai departe povestea noastră.

Arheologia este viața mea.

Sunt în preajma *Tezaurului de la Pietroasa* și mereu în căutare de comori.

Lampa vorbitoare

Umbre pe perete. Flacăra lămpii ardea obosită. Ființa care-i fusese atât de dragă nu mai era acolo. Plecase în ultima sa călătorie. Acolo unde, așa cum scria marele Arghezi: *Mă chemi din depărtare și te-ascult, / N-am să te fac, pierduto, să mă aștepti prea mult... Tudor, 12 iulie 1967.*

- În trecut, *Casa de la Mărțișor* era plină de suflare, iar eu, cu razele mele îi învioram pe toți. Of! Primăvară capricioasă. De-abia îmi trimisesem căldura razelor mele pe pământ, spuse soarele, și ploaia mi-a stricat toate planurile.

Însă, una din raze a reușit să se strecoare pe furiș în tipografia lui Arghezi. Zăbovise puțin în curtea de la *Mărțișor* și așa reușise să scape de stropii reci de ploaie. Dar ploaia nu mai contenea. Așa că raza de soare a rămas acolo peste noapte. Era întuneric beznă și nu vedea nimic în jur. Cu o ultimă suflare și-a adunat toate puterile și a licărit pentru câteva clipe.

- Cine este acolo?, se aude o voce care venea din interior.

- Sunt eu, o rază de soare. M-am ascuns de ploaie.

- Dar tu cine ești?

Înainte să o poată vedea, luminița s-a stins.

- Eu sunt clocitoarea familiei Arghezi.

- Adică ești o găină?

Clocitoarea râde la auzul acestei nerozii.

- Ei! Dacă vrei tu, poți să-mi spui și găină, dar una specială care nu cotcodăcește toată ziua, așa, pe nepusă masă.

- Și cum faci tu pui, dacă nu te superi că-ți spun o asemenea întrebare?

- Eu sunt compusă din site unde Paraschiva, soția stăpânului, așeza ouăle, un dispozitiv în care pune petrol și altul cu fitil pentru ardere plus un balon din sticlă pentru umiditate. Deasupra am un alt dispozitiv care menține căldura. Așa ieșeau puii.

Terminând, clocitoarea îi spuse:

- Dacă ai fost prietena stăpânului meu, poți să te duci să iei lampa din casă, să ne putem vedea? Spre dimineață o să te rog s-o duci la locul ei.

Raza a pornit spre casa lui Arghezi.

- Bună seara, lampă! Iartă-mă că dau buzna în miez de noapte. Am apucat aici pe timp de ploaie.

- Lasă asta! Nu-i nevoie să-mi explici. Știu tot ce se întâmplă la *Mărțișor*. De ce crezi că nu dorm? Hai, aprinde-mă și ține-mă bine. Ai grijă ca ploaia să nu pătrundă în interior, căci fitilul o să se stingă.

Raza a ascultat de lampă și au ajuns în tipografie.

- Altă viață! zise uscătorul de fructe. Să-ți povestesc despre mine. Eu eram folosit pentru plantele medicinale și legume. În partea de jos am un motor care făcea ventilație cu aer cald.

- Și eu am ceva de zis. Sunt zdrobitorul, iar el este fratele meu storcătorul. Ce vin bun făcea stăpânul cu ajutorul nostru!

- Eu sunt copaia pentru aluat, se aude o altă voce. Stăpâna Paraschiva făcea cea mai bună pâine și eu eram mâna ei dreaptă. În casă se află storcătorul de fructe mecanic, un putinei, o râșniță de cafea, o doniță și o carafă. Mi le aduc aminte perfect. Chiar dacă a trecut multă vreme de când nu ne-am văzut.

- Dar ce sunt imaginile astea?, întreabă raza.

- Fotografii de familie și dacă te uiți cu băgare de seamă o să vezi și versuri ale stăpânului. Aici a funcționat tipografia lui Arghezi, denumită *Potigraful*. Stăpânul era un adevărat meșter tipograf. Iar stăpâna Paraschiva, ce să mai zic!? O femeie minunată care nu a uitat tradițiile din Bucovina. Adevărată gospodină. A făcut din *Mărțișorul* lui Arghezi un loc în care dacă ajungeai, uitai să mai pleci.

- Nu regret nicidecum că a început ploaia, zise raza. Chiar țin să-i mulțumesc. De-acum, voi toate o să-mi fiți dragi.

- Lasă, lasă, zise lampa. Du-mă în casă. Imediat răsare soarele, iar tu nu ești lângă celelalte raze.

Lampa a fost dusă pe biroul lui Arghezi, iar licărul ei s-a stins ușor, lăsându-mi timp să revăd rândurile cu care am început povestea.

Pelikanul lui Arghezi

Podeaua bătrână scârțâie sub pași. Deschid ușor și pătrund în camera mică. Mă întâmpină biroul unde ședea odinioară stăpânul casei. Mă așez pe scaunul aflat în fața biroului. O pereche de ochelari și un condei stăteau rezemate pe o coală albă, pe care puteam să citesc în voie *Cuprinsul* lui Arghezi. Puțin mai încolo un creion, o gumă aproape circulară și o călimară a cărei etichetă se îngălbenise.

- De ce mă studiezi?, aud vocea sticlutei transparente cu capac negru.
- Eram curios. Dar, cum se face că o călimară poate să vorbească?
- Eu nu sunt o călimară oarecare. Și te rog să-mi spui pe nume. Dacă tot m-ai privit, am presupus că știi să citești.

Într-adevăr, pe etichetă era scris cu litere roșii *Pelikan*. Era cerneala care se transforma în literă pe coala albă, sub condeiul ținut între degete de Arghezi.

- Iartă-mă! M-au preocupat alte lucruri.

O altă voce se aude:

- Dar, nici pe mine nu m-ai observat, spune lupa. Te-ai uitat la schița de pe birou și nici măcar nu ai văzut ce trebuia. Cu ajutorul meu o să descoperi cine este autorul.

Jocul dialogului era plăcut. Așa că am continuat, fără să-mi fac probleme că vorbesc cu obiectele din casă. Iau lupa și văd iscălitura cu tuș negru *T. Arghezi*. Sub linia despărțitoare era trecută data de 23 martie 1936.

- Ce zici?, zise lupa. Nu-ți vine a crede? Ba să faci bine să crezi, căci stăpânul meu nu numai că a fost un mare scriitor, dar a mai studiat și desenul și pictura.

- Nici eu nu sunt de aruncat, zise perechea de ochelari cu ramă groasă, închisă la culoare, cu reflexe roșiatice. Cu ajutorul meu stăpânul privea pe fereastra ce se deschidea spre curte, iar crengile înverzite ale copacilor ne inspirau de-ndată. Pierdeam șirul orelor când stăpânul se apuca de scris.

În celălalt capăt al camerei, soba îngustă, din teracotă maro cu ușiță neagră, aștepta să se reaprindă flacăra cu limbi roșiatice ce dansa în serile de iarnă aruncând scânteii jucăușe.

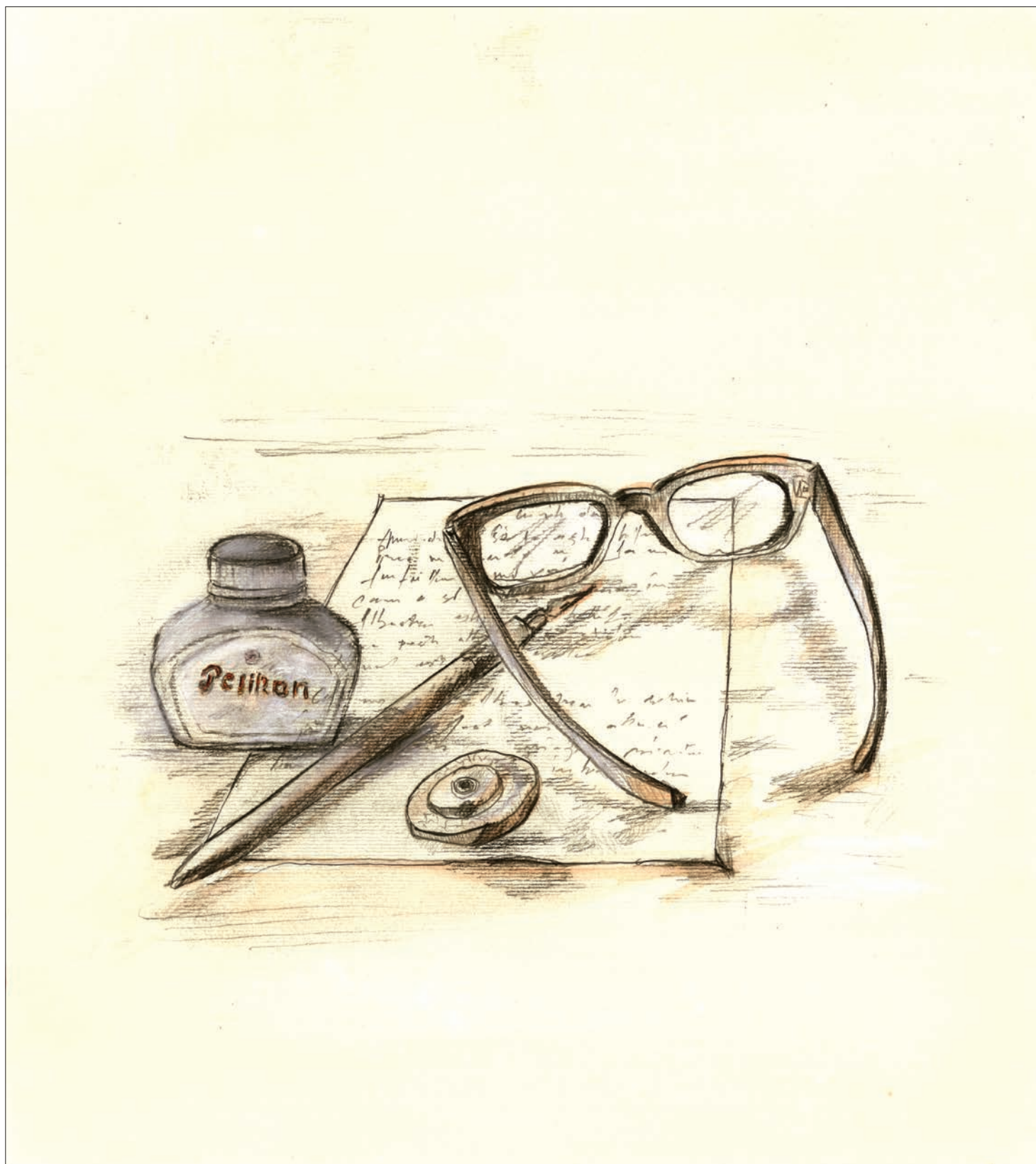
Îmi atrag atenția câteva rânduri tipărite pe o hârtie ce era așezată cu grijă într-o ramă. Rânduri adresate soției. Nu dorea să fie așteptat prea mult... Se pregătea de o vizită din care nu avea să se mai întoarcă.

Aud soneria și mă trezesc. Mă așez la birou fără să răspund. În fața mea o călimară și condeiul.

Încep să scriu despre *Pelikanul* lui Arghezi.

În semn de prețuire pentru opera scriitorului.

Premiul Herder

Vântul deschise fereastra, iar frunzele căzute deunăzi pe pervaz se mișcă încoace și-ncolo. Îndrăzneț, vântul pătrunse în casă și se plimbă în voie prin odăi. Numai șuieratul lui se auzea printre zecile de lucruri și obiecte pe care le întâlnea în cale. Pe cuierul din lemn stăteau atârdate paltonul, pălăria, fularul și umbrela lui Arghezi.

- Magnetofonule, zise vântul oprindu-se din șuierat. De cât timp nu te-am auzit... Stăpânul tău te-a adus în țară odată cu *Cloșca cu puii de aur*.

- De unde știi tu toate astea, vântule?, spuse magnetofonul iritat de indiscreția lui.

- Ce nu știi tu, zise vântul, este că eu eram prieten cu stăpânul tău. Șuieratul meu îl inspira când scria versuri. Dacă stau să mă gândesc, a scris o poezie despre mine. Se numea chiar așa: *Vântul*.

Și plecă mai departe într-o altă încăpere ce ducea spre camera plină cu jucării a copiilor. În drum s-a oprit în fața unui ban cu inscripții. Șuieratul lui a trezit la viață toate obiectele așezate în vitrină. Ceasul de buzunar și ceasul de mână îl ceartă enervate.

- Dar ce-i cu tine, vântule! Nu ți-e bine? Dacă te-ar vedea stăpânul nostru, ar fi vai și amar de tine!

- Dar ce?!, răspunde vântul. Cine sunteți voi să-mi atrageți atenția?

- Noi suntem cele care aveam grijă ca stăpânul nostru să nu întârzie niciodată la locurile de întâlnire. Stăpânul a făcut la vremea lui și cursuri de ceasornicar și bijutier la Geneva. Dar stai puțin. Ce-ți spunem noi toate astea? Căci nu este treaba ta, până la urmă.

- Așa este, spun bănuții în apărarea ceasurilor.

- Voi cine mai sunteți?, întreabă supărat vântul.

- Noi suntem bănuții stăpânului. O întreagă colecție.

- V-aș adresa o întrebare, zise vântul. Poate-mi spuneți și mie ce scrie pe bănuțul din cutie.

- Hi! Hi!, râd bănuții. Nu știe să citească. Păi, bine, vântule! Ne-ai agitat cu șuieratul tău și vrei să ne ceri ajutorul? Fie! Ca să nu zici că nu te-am ajutat. Și asta, ca pe viitor să bați în geam ca să te primim civilizată, dacă vrei să ne vizitezi. Tot noi trebuie să te învățăm și bunele maniere...

Și uite-așa bănuții i-au destăinuit ce era scris pe bănuțul cu pricina: *Gottfried-von-Herder-Preis*.

- Da, dar nu m-ați lămurit. Are un chip pe el. Care este povestea lui?

- Când tu erai preocupat să răvășești cosițe, stăpânul nostru a câștigat, la 85 de ani ai săi, premiul *Herder* pentru literatură, primul premiu de acest gen oferit unui scriitor român. Chipul de care ai întrebat îl reprezintă pe poetul Johann Gottfried von Herder. În onoarea lui s-a înființat acest premiu. Asta, ca să înțelegi și tu.

- Aha! zise vântul. Asta înseamnă că am intrat în istoria literaturii.

- Cum așa?, întreabă bănuții.

- Stăpânul vostru a scris și despre mine.

Și cu o reverență vântul mulțumește și pleacă.

Povestiri din Casa Memorială

ION MINULESCU – CLAUDIA MILLIAN

Ochelarii de soare

Sunt mic și am aripile pictate în mii de culori. Îmi place să spun că mi-au fost zugrăvite de mari artiști, căci aduc cu o operă de artă. Să vă spun cum am aflat lucrul acesta.

Într-o vară, pe când fereastra *Casei Minulescu* a rămas deschisă, am pătruns înăuntru. M-am speriat tare când am întâlnit un alt fluture. Dar, stați să vedeți. După puțin timp m-am dezmeticit. Cel de-al doilea fluture eram tot eu... În camera spațioasă, pe zidul din fața fotoliului lui Minulescu era o oglindă mare. În acea oglindă cu ramă groasă, decorată cu auriu, mă vedeam pe mine.

- Uf!, mi-am zis. M-am liniștit. Nu doream să știe nimeni că mă aflam acolo.

Cât timp mă roteam ca de nebun prin fața oglinzii am auzit o voce ce mi se adresa din cealaltă încăpere a casei.

- Ce faci, fluturașule? Te privești în oglindă?

Repede m-am așezat după perdele, pentru a nu fi văzut.

- Nu te ascunde. Vino aici. În camera de oaspeți. N-o să-ți fac niciun rău.

Mi-am luat inima în dinți și am zburat într-acolo. M-am așezat pe un vas mare.

- Măi, să fie! am zis. Aici sunt tot felul de lucruri.

- Dă-te de pe mine..., se aude o altă voce. Dă-te. Mă gâdili cu aripioarele tale.

Mă ridic și fac o roată în jurul aceluia vas vorbitor.

- Îmi pare rău. Nu am vrut să-ți creez neplăceri.

- Stai liniștit. Numai că mă gâdili foarte tare.

- Dar cine ești tu?, am întrebat.

- Eu sunt un Samovar de Tula, din alamă, cu capac.

O mică pauză i-a dat de înțeles vasului că nu înțelesesem nimic.

- Un vas folosit la fiertul apei pentru ceai. Ai înțeles?

- Da, am spus eu și m-am așezat pe spătarul unui scaun.

- Hei, fluturașule! Dar cu noi nu vorbești? Doar noi te-am chemat, ochelarii de soare. Suntem aici, în spatele tău. În vitrina cu geamuri. Nu putem să te vedem foarte bine, căci suntem rupți.

Culoarea lor cu reflexe verzui mi s-ar fi potrivit de minune, gândeam, și m-am apropiat.

- Stăpânul tău a purtat ochelari de soare?

- Sigur că da. Așa, putea să vadă marea în două nuanțe. Dar, ce păcat. Am îmbătrânit și nu i-am mai fost de folos stăpânului nostru... așa, rupți cum ne vezi.

- Nu spune asta. Dacă dorea, vă înlocuia. Dar nu a făcut-o. Sunteți tot aici. Spuneți-mi o întâmplare petrecută împreună cu el. Mi-ar plăcea tare mult.

- Era vară. Stăpânul a ieșit la plimbare cu noi pe nas. Stătea întins pe iarba scaldată în roua dimineții și-și plimba mâinile după dansul ierbii, pe-o adiere de vânt. Salcia își pleca ramurile grele umbrind pământul. Atunci am aflat un mare secret. Noi eram prietenii lui cei mai buni. Căci la toate plimbările în natură îl însoțeam.

- Ei, gata! Putem să dormim liniștiți. De-acum este ora prânzului, spun ochelarii și se închid la culoare ca și când m-ar fi invitat să fac o plimbare în aer liber.

- Bine, am zis eu și mi-am luat zborul.

- Somn ușor. O să vin și vara viitoare să vă vizitez. Pe curând.

Ce mi-ar fi plăcut și mie o pereche de ochelari...

Stiloul cu peniță de aur

Mergeam la școală într-un sat de lângă orașul Slatina. Iernile erau grele, iar drumul tare lung. Trebuia să merg pe jos câțiva kilometri. Învățătoarea ne aștepta răbdătoare în sala de clasă. Ne primea cu un surâs și avea grijă ca în sobă să ardă focul. Ne simțeam ca acasă. Creionul din penarul meu nu contenea să scrie literele de pe tablă. Învățătoarea ne vorbea, pe-atunci, despre Ion Minulescu, care se trăgea din acele locuri și ne spunea că și noi putem să învățăm pentru a-i călca pe urme. Am ajuns să-i vizităm casa din București. Cercetam cu atenție fiecare obiect care fusese atins de scriitor. Pe masa din lemn de nuc masiv, cu sertar și patru picioare în formă de coloane doric stăteau stiloul și un penar țărănesc din Transilvania pe care se putea descifra anul 1755. În partea dreaptă a mesei, un dulăpior din lemn de teck cu două uși în culori gălbui-maronii până la maroniu închis, cu nuanțe de roșcat și auriu, sculptat în formă de struguri și floarea-soarelui. Pe perețele din spate un ceas de epocă, ce avea pe laterale câte un cap de leu. Pe pereți multe tablouri. Ochii mi s-au oprit pe stiloul negru cu capac decorat cu auriu. Nu mai văzusem până atunci un stilou, iar acesta mă atrăgea ca un magnet. Penița strălucitoare purta încă urme de cerneală uscată. Pesemne că acesta era instrumentul de scris al scriitorului. Curiozitatea mea l-a surprins pe cel care povestea despre viața și opera lui Minulescu.

- Nu trebuie să ai stilou cu peniță de aur ca să scrii. Am citit o poveste scrisă de tine. Doamna învățătoare se mândrește cu talentul tău. Și este scrisă cu creionul.

Și-a dus mâna la buzunarul hainei și a scos un stilou cu capac auriu.

- Uite, ți-l dăruiesc. Nu este din aur, dar sunt sigur că poveștile tale o să fie la fel de valoroase.

Scriu și azi cu același stilou pe care-l promisem în dar. Aleile din București îmi sunt pe deplin cunoscute. La fel și viețile și operele scriitorilor. Învățătura mi-a prins bine, dar n-am uitat niciodată viața grea de la țară. Am aflat că scriitorii au întâmpinat de-a lungul vieții multe greutăți. Opera lor a dăinuit pentru că au avut curajul să meargă mai departe. Și iată-mă printre ei...

Cureaua Claudiei Millian

Poposisem pentru o noapte într-o casă situată la marginea Bucureștilor. Călătoream fără să țin cont de anotimp. Îmi făcusem un culcuș în podul casei, acolo unde nu avea să mă găsească nimeni. Leacul pentru părinții mei era la mine. Trebuia să mergi mult până să dai de un doctor. În acea seară a avut loc o petrecere. M-am furișat într-un colț al salonului, sperând să nu mă zărească nimeni. Doamne și domni participau la paradă. Credeam că veniseră toți musafirii și-i admiram deopotrivă. Într-un târziu, ușa salonului s-a deschis și surâsul unei doamne i-a făcut pe toți să se încline. Nu mi-am putut lua ochii de la acea ființă de o frumusețe desăvârșită. Am numit-o Regina serii. Purta un veșmânt alb care cădea în falduri pe lângă corpul subțire și o curea cum nu mi-a fost dat să văd până atunci. Încercam să număr de la distanță sutele de mărgelile colorate. Copil năzdrăvan, i-am atins cureaua cu mânuțele înghețate. Iarna era grea iar gerul nu-mi fusese prielnic. Muzica și voia bună m-au făcut să uit de foame și de frigul de-afară, de încălțările rupte și de hainele ponosite. Mic cum eram, treceam neobservat. Și ce bine mi-a prins acest lucru. De data aceasta, totul se petrecea altfel. Atingerea acelor mărgelile a arătat că exist. Domnița m-a privit, m-a luat de mână și mi-a vorbit.

- Cum te cheamă, copile cu ochi rupți din Rai, s-a auzit vocea ei ca un susur de ape.

- Numele meu este Andrei.

Ghicind frământarea mea, a început să-mi povestească despre cureaua ce-o purta.

- O port pentru că se spune că aduce noroc. Este o piesă de harnașament pentru cai, împodobită cu ținte și mărgelile turcoaz. Uite... și în palma mea a pus o perla. Cea mai frumoasă.

- Norocul meu îl împart cu tine. În seara asta o să fiți două perle.

Țineam pumnul strâns, de frică să nu o scap pe podea. De-acum părinții mei o să se facă bine, iar grijile n-o să ne mai îngenucheze.

Mâna domniței prinde a mă mângâia.

- Să nu mă uiți, mi-a spus, pierzându-se prin mulțime.

Din colțul meu ascuns am urmărit-o seara întreagă. Era ca o zână bună. Nu era nimeni alta decât Claudia Millian, soția scriitorului Minulescu.

Strâng cu putere perla care de-a lungul timpului a devenit tot mai mică.

M-a însoțit și mi-a purtat noroc.

Cheia

Mă plimb pe aleile acoperite de frunzele arămii care părăsesc ramurile copacilor însoțindu-mi căutările. Culori nebănuite, cum numai toamna poate da, îmi creionează o lume mirifică în care ți-ai dori să trăiești iar și iar... Merg mai departe căutându-mi drumul. Este lesne să-l găsești când frunzele-ți sunt călăuză. Covorul nuanțat se risipește sub picioarele mele. Privirea mi se oprește pe ultima frunză căzută în fața unei uși metalice de culoare roșu închis cu două geamuri mari. Mă aflu pe Bulevardul Dr. Gheorghe Marinescu, nr. 19. Urc la etajul doi. Mă opresc în fața unei uși din lemn. Apartamentul nr. 12. Intru și încerc să-mi amintesc ultimele romane ale poetului. Aud o cheie în broasca ușii. Mă întorc. Nimic. Poate că mi se păruse. Și din nou, același zgomot.

- Eu sunt cea care a făcut gălăgie... Eu, cheia... aici, în vitrină!

Mă uit spre vitrină și nu spun nimic. Mă gândeam cum se face că o cheie poate să-mi vorbească...

- Te rog să ai grijă ce gândești. Eu sunt din bronz aurit și port emblema habsburgică a Mariei Tereza și a fiului ei, Iosif al II-lea, Împărat al Sfântului Imperiu Roman.

- De ce radiezi?, am întrebat fără să aștept un răspuns.

- Stăpânul meu nu a scris numai pentru frumoasa lui soție Claudia Millian și pentru fiica lor Mioara, ci și pentru mine. Sună bine, nu? *Romanța cheii...*

- Și de ce ai vrut să vorbești cu mine?, am întrebat nelămurit.

- Am vrut să știi... cheia este un simbol, iar cărțile nu se deschid cu chei.

Tu, călătorule, nu-ți găsești liniștea. Ceea ce cauți vei găsi în tine. Iubire, Speranță, Credință.

Fascinat de jocul cheii am dat să mulțumesc frunzelor, întorcându-mă pe același drum fără să-mi fie teamă că o să mai rătăcesc.

Ceasul de buzunar

- Tic – tac! Tic – tac!

Zgomotul fin al ceasului lovește sticla unei vitrine închise. Fotoliul din lemn de nuc băițuit, cu două brațe, în care stătea deseori Minulescu, îmi șoptește să mă ridic. Dau ascultare. Pășesc spre vitrină.

- Tic – tac! Tic – tac!

Deschid și zăresc ceasul de buzunar cu lanț din argint de care era prinsă o cruce gravată cu scena răstignirii lui Iisus. Era oprit la 9.40.

Închid vitrina și merg prin încăperile elegante ale casei. O ușă dădea spre terasă. Vântul mișca perdeaua în ritm de vals. Dincolo de ea, fotolii din răchită împletită. Masa purta neobosită scoici aduse de soții Minulescu din locurile unde au călătorit de-a lungul vieții. Tot aici erau așezate patru vase metalice cu capac și mâner. În bătaia vântului, aud același tăcăit...

- Tic – tac! Tic – tac!

Curios, doar văzusem ceasul. Era oprit. Mă întorc, mă uit la ceas. Orarul era 9, iar minutarul 40...

Inițialele lui Ion Minulescu însuflețiseră ceasul de buzunar.

- Asta era!, ceasul trebuia să meargă în continuare.

- Tic – tac! Tic – tac!

Clopoțelul din bronz

Ne mutasem de curând în București. Iarna grea dădea semne că e pe sfârșite. Mama îmi spunea să fiu copil cuminte, să nu deranjez. Auzeam din când în când clinchetul unui clopoțel și urmăream pașii grăbiți ai mamei, care dispăreau pe o ușă de dimensiuni reduse. Clopoțelul suna, iar mama, purtând șorțu-i alb, ducea de fiecare dată două cești cu cafea pe o tavă argintie. Revenea cu bomboane îmbrăcate în staniol, pentru mine. Și zile în șir, ani și ani, viața noastră liniștită se derula în același ritm. Într-o zi, când mama era plecată cu treburile casei, m-am așezat în genunchi. Prin gaura cheii ce aveam să văd? O fetiță alături de cei doi părinți. Pesemne că făceau parte din înalta societate. Eu nu aveam voie acolo. Am stat așa minute în șir, ținându-mi respirația. Mama fetei era așezată în fața unei pânze. Pensula din mâna ei făcea ca petele de culoare să prindă formă. Iar tatăl, la masa de lucru, așternea rânduri pe o hârtie. Copila îi privea din când în când și se juca liniștită. Aud cheia în ușă și dau să mă ridic. Se întorsese mama. Eram mândru de ea. Cu mâinile-i delicate muncea zi de zi, făcând ca totul să strălucească în jur. Ușa s-a închis în spatele ei și mama m-a luat în brațe.

- Ce ai văzut?, s-a auzit glasul ei blând. Se pare că ai crescut.

Și așa mi-a povestit că în locul acela plin de lumină locuia familia Minulescu. Am aflat cine mi-a răsfățat copilăria cu bomboane și jucării. După plecarea mamei și a Minuleștilor dintre noi, clopoțelul din bronz auriu, decorat cu motive vegetale și animale mă cheamă adeseori în casa din amintirile mele.

Povestiri din Casa Memorială
LIVIU ȘI FANNY REBREANU

Cutia cu scrisori

În vara lui 1939, într-o zi de miercuri, mă îndreptam spre Bulevardul Dr. Gheorghe Marinescu, nr. 19. Geanta plină cu scrisori îmi apăsa umărul stâng. M-am așezat pe o bancă, la umbra unui pom înverzit. Mi-am odihnit brațul și într-o doară am deschis geanta. Răsfoind teancul de scrisori, mi-a atras atenția scrisul de mână elegant de pe unul din plicuri. Expeditorul era Liviu Rebreanu, iar destinatarul Puia Florica Rebreanu Vasilescu. Pesemne că scriitorul locuia la Valea Mare, în Argeș, dacă e să ne luăm după adresa de unde fusese trimisă scrisoarea.

Terminasem de curând școala și reușisem să mă angajez. În școală mi-a plăcut să citesc și să scriu. Eram poștaș și acest lucru îmi plăcea. Acum eram bucuros să pot duce la destinație scrisoarea trimisă de Liviu Rebreanu. Dar cine era oare persoana căreia-i scria? Îmi imaginam cum ar fi trebuit să sune toate acele scrisori, cum arătau cei ce le scriau și cei ce le primeau. Ce povești de dragoste și câte drame, numai într-o simplă scrisoare. Îmi spuneam că o astfel de corespondență ar putea să se regăsească în paginile unei cărți.

M-am ridicat și am continuat să merg pe aleea ce ducea la nr. 19. Am urcat scările și am sunat scurt la apartamentul 11. Ușa s-a deschis și în prag mi-a apărut un om de statură medie, cu ochi albaștri și păr deschis la culoare.

- Bună ziua! am zis eu.

- Bună ziua! și mâna sa a dat să apuce scrisoarea.

M-am uitat întrebător și puțin încurcat.

- Stai liniștit, nu-i nicio problemă. Am ajuns eu la București înaintea scrisorii. Pot să fiu mulțumit că la vârsta mea sunt puțin mai rapid decât poșta. Intră, poate ți-ar prinde bine un pahar cu apă.

Imaginea bărbatului m-a însoțit toată ziua. Au trecut anii, vremurile s-au schimbat, iar poștașii, bătrâni și ei, au fost înlocuiți cu tot felul de invenții noi. Însă eu, ca o poștă bătrână, merg și acum la apartamentul nr. 11, care a devenit Casa Memorială *Liviu și Fanny Rebreanu*. Mi-am făcut un ritual. Merg, mă așez pe bancă, meditez. Sunt binevenit în casa scriitorului. De-acum, toți știu cine a fost poștașul cu scrisoarea. Scrisoare ce stă în cutia din lemn de trandafir cu trei despărțituri, de pe biroul lui Rebreanu, un birou cu nouă sertare și două planșe laterale pe care scriitorul ținea cafetiera. Și scaunul, locul deselor întâlniri. Și ceasul elvețian cu pendulă, din spatele biroului, pe care îl primise de la ginerele său, Radu Vasilescu, și de la tatăl acestuia. Toate îl așteptau. Într-un fel sau altul și eu am fost important în viața scriitorului. Nu numai cățelușa Dăița și toți ai casei. Eu îi purtam corespondența.

Este incredibil cum o întâmplare poate să-ți schimbe viața. Cum un om poate să-ți devină prieten numai prin simplul fapt că l-ai cunoscut și i-ai citit opera.

Cuțitele care taie hârtie

În liniștea ce domnea în camera de lucru, n-aș fi crezut că o să fiu martor la o asemenea minune. Fiți numai atenți și o să auziți toată povestea.

O voce joasă spune:

- Eu sunt tăietorul din lemn cu mâner sculptat în formă de figurină de câine. Stăpânul Rebreanu nu citea nicio scrisoare fără mine. Așteptam cu nerăbdare să vină poștașul. Stăpânul se așeza la birou și cu ajutorul meu desfăcea în tihnă scrisorile. Niciodată nu am dat greș.

O altă voce, diafană, spune:

- Eu sunt prietenul tău care te-a ajutat la nevoie. Tăietorul cel mic din bambus. Și eu i-am dat o mână de ajutor stăpânului nostru.

Ce-a de-a treia voce răsună metalic în încăpere:

- Eu sunt tăietorul din metal alb cu motive florale. Cred că eu v-am ușurat munca cel mai mult. Eram folosit la separarea paginilor, atunci când stăpânul citea seară de seară.

- Nu trebuie să ne certăm, se aude vocea tăietorului din lemn cu mâner sculptat.

- Da, așa este, spune prietenul lui, tăietorul din bambus.

- Hmm! Și tăietorul din metal alb cade pe gânduri.

- Hai mai bine să vă spun o poveste, zice înțeleptul tăietor din lemn cu mâner sculptat în formă de figurină de câine. Am deschis într-o zi o scrisoare. Am plâns mult. Era vorba de Dăița noastră. V-o aduceți aminte? Cățelușa. Se juca în curtea de la Valea Mare. Am aflat că se îmbolnăvisese. Scrisoarea aceea mi-a schimbat viața. Lemnul și-a schimbat culoarea, dar stăpânul tot a continuat să mă folosească. Și ce să zic. Era un făcut. Scrisorile pe care le desfăceam îmi aduceau vești nu tocmai plăcute. Cu toate că îmbătrânisem, stăpânul mă prețuia la fel de mult. Așa am înțeles că lacrimile nu au făcut decât să mă înobileze.

Tăietorul din bambus intervine și spune jucăuș:

- Dar eu de ce nu am plâns?

- Pentru că tu ai fost protejat. Erai mai mic, mai exotic și mai sensibil. Te folosea din când în când. Iar eu nu am vrut să te necăjesc cu veștile triste pe care le primeam.

Vocea metalică spune ca pentru ea:

- Dar... nici eu nu știu toate astea.

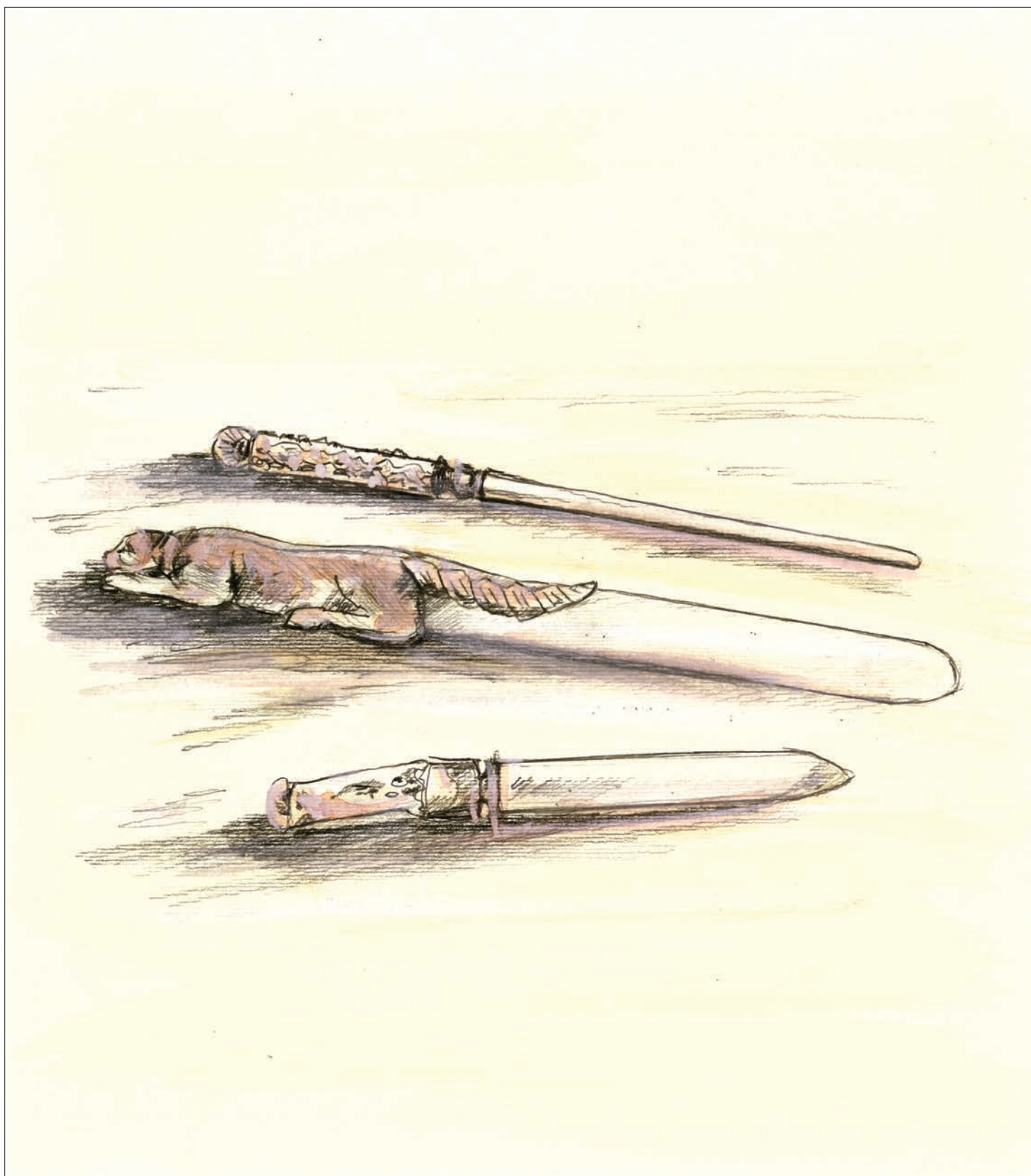
Uite-așa, din poveste în poveste, cuțitele pentru tăiat hârtie ale lui Rebreanu au devenit cele mai bune prietene. Însă tăietorul din bambus și cel din metal aveau o nedumerire...

- Mereu stăpânul ne spunea pe nume. Nu am reținut cum anume.

Bătrânul cuțit din lemn cu mâner sculptat rostește:

- *Coupe-papier* este numele nostru.

- Aha! ne-am amintit. Of! Numele ăsta franțuzesc îl uităm mereu. Dar, important este că nu l-am uitat pe dragul nostru stăpân și, mai mult, am învățat să prețuim istoria fiecăruia dintre noi, culoarea și misterul anilor ce au trecut.

Ulciorul

Ce mândru eram! În mâinile tatălui meu lutul prindea viață. Atelierul de olărit a fost refugiul copilăriei mele. Oamenii satului veneau și luau de la el vase pe care le foloseau în gospodăriile lor. Îmi aduc aminte o zi de duminică când tata le-a dăruit celor nevoiași vase pentru copiii lor. În sat la noi locuia o familie care avea mulți fii. Primului născut i se dusese vestea că ar fi foarte priceput în ale scrisului. Puțini prețuiau această artă, iar tatăl meu era unul dintre ei. Mereu spunea că eu trebuie să învăț arta olăritului și să duc mai departe tradiția din satul Târlişua.

- Cine este în curtea casei?, se aude vocea groasă a tatălui.
- Un domn care nu pare a fi de prin locurile noastre, am zis ieșind înaintea musafirului.
- Bună ziua! Tatăl dumitale este acasă?
- Bună ziua! Pofțiți în atelier. Tatăl meu nu vă poate întâmpina. Este om în vârstă.

Vă rugăm să ne iertați.

- Bătrânețea înseamnă înțelepciune, dragul meu. Noi pășim spre a culege roadele celor înțelepți.

Nu am să uit acele cuvinte. Musafirul nostru a intrat în atelierul de olărit, iar tatăl meu și-a înclinat capul în semn de respect.

- O, dumneavoastră erați! Mereu am spus că o să ajungeți om mare. Am știut eu... că prea bine scriați. Ce vânt vă aduce pe la noi?

Domnul cu păr blond și ochi albaștri s-a apropiat de vasele ceramice pe care tata le picta cu măiestrie.

- Doresc să iau câteva vase făcute de dumneata.

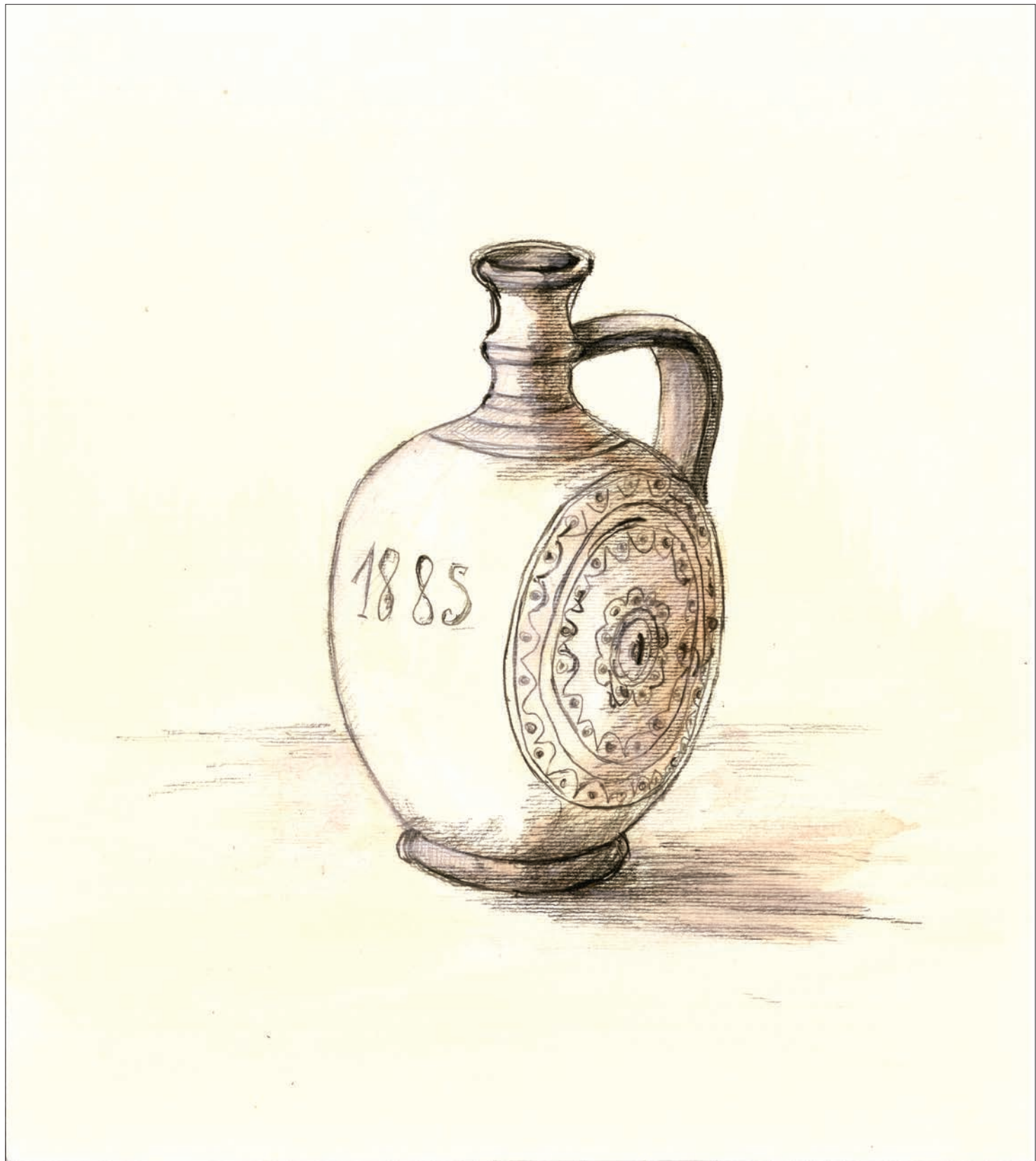
Tata i-a spus să revină a doua zi, iar bărbatul a părăsit atelierul. Oare de ce nu-i dăduse din vasele deja făcute?

Mai apoi, l-am văzut pe tata ridicând la roată un ulcior. Pe fondul alb a pictat flori albastre și cu grijă a scris anul 1885. Aveam să aflu că acel domn era nimeni altul decât Liviu Rebreanu. Tata i-a dăruit un ulcior cu anul nașterii lui, în semn de prețuire. Peste timp am vizitat apartamentul lui Rebreanu din București. Pe lângă toate cărțile, manuscrisele și lucrurile ce au aparținut marelui scriitor am văzut numeroase icoane pe sticlă, câteva icoane pe lemn, vase ceramice și obiecte din lemn. Ulciorul primit în dar de la tatăl meu era la loc de cinste. Semn că nu a uitat niciodată locul nașterii sale. Doar era ardelean din Bistrița-Năsăud și un iubitor al tradițiilor populare.

Mă îndrept spre atelierul meu de olărit.

Visul tatălui meu se împlinise, căci visul său devenise și al meu.

Serviciul de birou

Sunt o mașină de scris *Remington* veche, portabilă, cu cutie proprie, ce i-a aparținut lui Liviu Rebreanu și apoi ginerelui său, Radu Vasilescu. Stau deschisă pe birou și sunt o curiozitate pentru generațiile noi. Bine că nu mă pot atinge. Avantajul de a fi obiect de muzeu. Literele și semnele aproape s-au șters. Când mi se atinge o tastă, ridicam piciorușul și lăsăm o amprentă pe hârtia așezată de stăpânul meu. Sub repeziciunea cu care scria aveam senzația că trăiesc vremuri de război. Dar nu! Nici poveste. Fiecare picioruș își lăsa amprenta acolo unde îi dicta stăpânul. Când nu era atent, pe foaia albă îi adăugam o linie, un punct sau o virgulă nepotrivită. Ne înfuriam teribil când eram tăiate cu cruzime de pe manuscris. Ei, ce să știm noi! Îmi aduc aminte cum rândurile se transformau în pagini, paginile în capitole, capitolele în cărți. Însă trebuie să vă spun un secret. Am avut un rival. Era un amărât de stilou care stătea în suportul lui special. Și, stați așa! Nu v-am povestit de tamponul sugativă din aragonit și metal, care avea grijă ca cerneala să nu-și facă de cap pe hârtia manuscris. O invidiam pentru desenele ce le căpăta după ce nu mai era de trebuință. Era un adevărat premiu pentru ea. Am făcut-o și pe asta. Mărturisesc, stăpânul Rebreanu rămăsese la prima sa dragoste: stiloul, hârtia și tamponul sugativă. Avea două călimări din cristal cu montură metalică pe un suport din aragonit și un coupe-papier cu două capete de câini de vânătoare. Așa că, numai după ce manuscrisul era aproape gata, toată atenția se îndrepta din nou asupra mea. Uitam imediat că până atunci fusesem ignorată. Prima dragoste nu se uită niciodată. Și nici eu nu sunt de neglijat. Doar ați văzut! Mă aflu pe biroul stăpânului meu, lângă stiloul și tamponul sugativă. Din când în când, îmi dezmoțesc picioarele, în așteptarea stăpânului. A rămas o coală albă. Așa! Este momentul să mă joc și eu. Piciorușele mele o să lase amprente pe hârtie, cum are și tamponul sugativă.

În amintirea stăpânului meu drag, Liviu Rebreanu

Noi suntem obiectele ce ți-am ușurat munca. Noi suntem obiectele pe care tu le-ai prețuit. Suntem pregătite de scris. Să știi că nu te-am uitat.

Semnat:

Ustensilele tale ruginite.

Dar, am uitat să spun... obiecte de muzeu.

Jobenul

Locuiam într-o casă mică, la Valea Mare, în Argeș. Bunicul meu avea o cățelușă care umbla toată ziua prin vecini. Într-o zi, lipsind de acasă destul de mult, am plecat în căutarea ei. Am găsit-o în fața unei case cu multe ferestre. Se juca cu o cățelușă albă. În timp ce mă apropiam, am văzut cum poarta se deschide și un domn cu pălărie neagră, înaltă, s-a aplecat spre partenera de joacă a cățelușei mele și a mângâiat-o cu drag. Și-a luat pălăria de pe cap și i-a pus-o ghemului alb, care aproape că nu se mai vedea de sub ea. S-a ridicat, și-a pus pălăria și a plecat. După ce s-a depărtat bine, mi-am luat cățelușa acasă. Gândul mi-era la bărbatul îmbrăcat elegant, cu palton și cravată. Pesemne că era de la oraș. I-am povestit bunicului meu întâmplarea. Acesta nu m-a luat în seamă și s-a îndeletnicit mai departe cu treburile casei.

Au trecut anii și imaginea din ziua aceea îmi era la fel de vie în minte. M-am dus să vizitez *Muzeul Național al Literaturii Române*. Acolo am văzut o pălărie și o cravată așa cum purta personajul din amintirea mea.

- Acesta este un joben, o pălărie ce se purta în trecut la ceremonii, iar acesta este un papion, un fel de cravată ce se lega în jurul gâtului, în forma aripilor de fluture. Ele i-au aparținut lui Liviu Rebreanu, se aude vocea ghidului.

Am mers apoi să-i vizitez apartamentul din București, unde puteam să fiu mai aproape de amintirea din copilărie. Eram bucuros că mă legase o astfel de amintire de acel om. La intrare, în hol, câteva bastoane într-un vas din lemn, fotografii și un cojoc țărănesc. În camera de primire se afla mobilierul sculptat în lemn: o masă cu blat de marmură, o canapea cu trei medalioane, două fotolii și șase scaune. Era primit ca dar de nuntă pentru fiica sa, Fanny, de la Mitropolitul Nifon. Aveam să aflu că purta numele de Salon Biedermeier. Lângă masă, într-o vitrină, pe lângă toate celelalte obiecte, stătea ceasul său de buzunar din aur cu două capace Ravannes Bruxelles, cu monograma *LR* și anul 1910. Deasupra ușii din sufragerie, o cățelușă într-un tablou semnat de Poitevin Skeletty.

Nimeni alta decât cățelușa din amintirea mea.
Dăița!

Povestire din Casa Memorială

LIVIU ȘI FANNY REBREANU

Colecția *PILLAT*

Pensula artistei Maria Brateș Pillat

- De multă vreme n-am mai simțit mirosul vopselelor proaspete. Parcă am uitat să pictez, zise pensula ce ședea rezemată într-un vas metalic, lângă o unealtă de scris.

- Stai de atâta vreme lângă mine și nu ai scos un cuvânt. Dintr-o dată vorbești despre tine!, spuse condeiu.

- Îmi pare rău, dar am fost tare tristă. De când Maria nu mai este, totul pare lipsit de culoare.

- Dar eu, ce să mai zic? Scriitorul Ion Pillat s-a dus și el. Cine intră în această încăpere mică, una din camerele *Casei Rebreanu*, dă cu ochii de noi. Domnim pe biroul de la intrare, lângă fotografia Mariei Brateș Pillat. Lucrul acesta trebuie să te bucure.

- Da, spuse pensula trezită din visare. Îmi aduc aminte că stăpânii noștri au avut un fiu, pe Dinu Pillat care, căsătorit cu Cornelia au adus-o pe lume pe fiica lor Monica, toți trei scriitori. Stau și mă gândesc care ar fi fost soarta noastră dacă Monica nu ar fi donat colecția *Muzeului Literaturii*.

În cameră sunt câteva piese de mobilier, tablouri și fotografii, o icoană, o oglindă și șevaletul pe care e așezat tabloul cu lalele.

- Îi cunosc fiecare tușă. Maria avea grijă să mă curețe și să mă pună la locul meu. Îmi era teamă ca firele mele rebele să nu o determine să mă arunce. Și uite că, oricâte pensule ar fi avut, pe mine m-a păstrat. Mă rog ca toate pensulele să aibă aceeași soartă. Să poată trece prin timp privind-și operele.

- Vezi? zise condeiu. Țsta este un motiv de bucurie.

Se aude soneria...

- Liniște! spuse pensula. Au sosit vizitatorii.

Povestiri din Casa Memorială
GEORGE ȘI AGATHA BACOVIA

Vioara

Se înserase bine. Iarna, zilele sunt scurte și noaptea vine cât ai clipi. Drumurile înzăpezite erau luminate de luna ce se oglindea pe poteci. Stau cuminte în raft lângă o partitură îngălbenită de vreme. Eram foarte aproape de geamul cu două despărțituri. Casele rânduie de peste drum păreau mai impunătoare. Din când în când, puteam zări la câte o fereastră o lampă arzând domol. Mă gândeam ce cald și bine trebuia să fie. Așa era și în casa noastră.

- Ooo!, spune partitura. Ce vremuri... Stăpânul Bacovia te-a iubit foarte mult. Mereu cânta la vioară. În plus, iată dovada: fotografia stăpânului împreună cu tine. Uite cum te privește. Nu ai vrea să-mi cânti ceva?

- Aș vrea eu... Lemnul mi-a crăpat, iar sunetele nu mai sunt la fel. Nici corzi nu mai am.

- Temperatura e de vină. Iernile astea grele ne dau dureri de cap, zise partitura.

Două voci care veneau de undeva de sus intră în vorbă și spun:

- Nu fiți triste. Noi auzim în continuare muzica voastră.

- Care voi?, întrebă vioara.

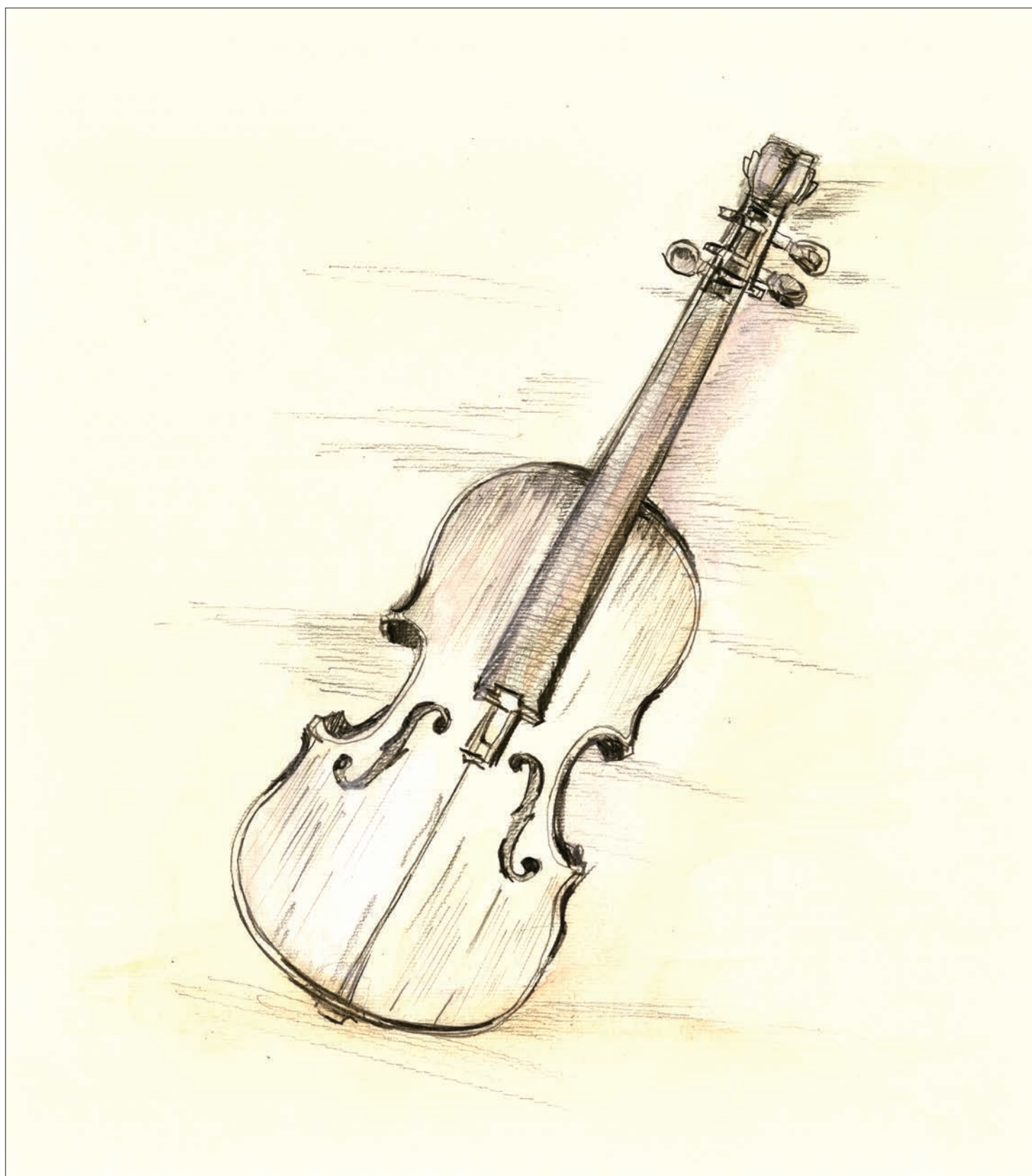
Deasupra, în cel de-al doilea raft, o mână și un portret din lut ars.

- Și eu sunt tot aici, se aude glasul unui desen cu trei chipuri de copii. Vă aduceți aminte? Stăpânul nostru era și un bun desenator. La 18 ani a obținut premiul I la desen.

Vioara continuă să privească dincolo de fereastră.

- Poate cândva voi avea din nou corzi și o să-i pot cânta stăpânului meu o partitură fără sfârșit, în grădina Casei Memoriale *George și Agatha Bacovia*.

La nr. 63, pe strada George Bacovia, se auzeau strunele unei viori.

Călimara în formă de frunză

În miez de noapte, când focul arde la gura sobei și genele se-nchid, mă ridic și mă așez la mașina de scris. Cu o zi în urmă trecusem pragul locuinței din București în care a îmbătrânit George Bacovia. Fotografiile casei părintești de la Bacău, radioul vechi, masa cu furnir din mahon sculptată manual, cărțile, manuscrisele, diplomele, toate stăteau să povestească despre omul Bacovia. Pe masa de lucru o fotografie, pipa și stiloul, ultimul instrument de scris al poetului și un set de două călimări în stilul avangardist al anilor '30: două nuci stilizate pe o frunză.

- Noi am avut și capace. După cum vezi, la una din noi a rămas închizătoarea. Uzura lemnului nu l-a deranjat niciodată. Stăpânul nostru era un om modest, dar talentat. Când vorbea, pentru noi era sărbătoare. De regulă tăcea și rare erau momentele când ai fi zis că e bine dispus. Privea pe fereastră trecutele anotimpuri și, din când în când, vioara plângea sub arcuș.

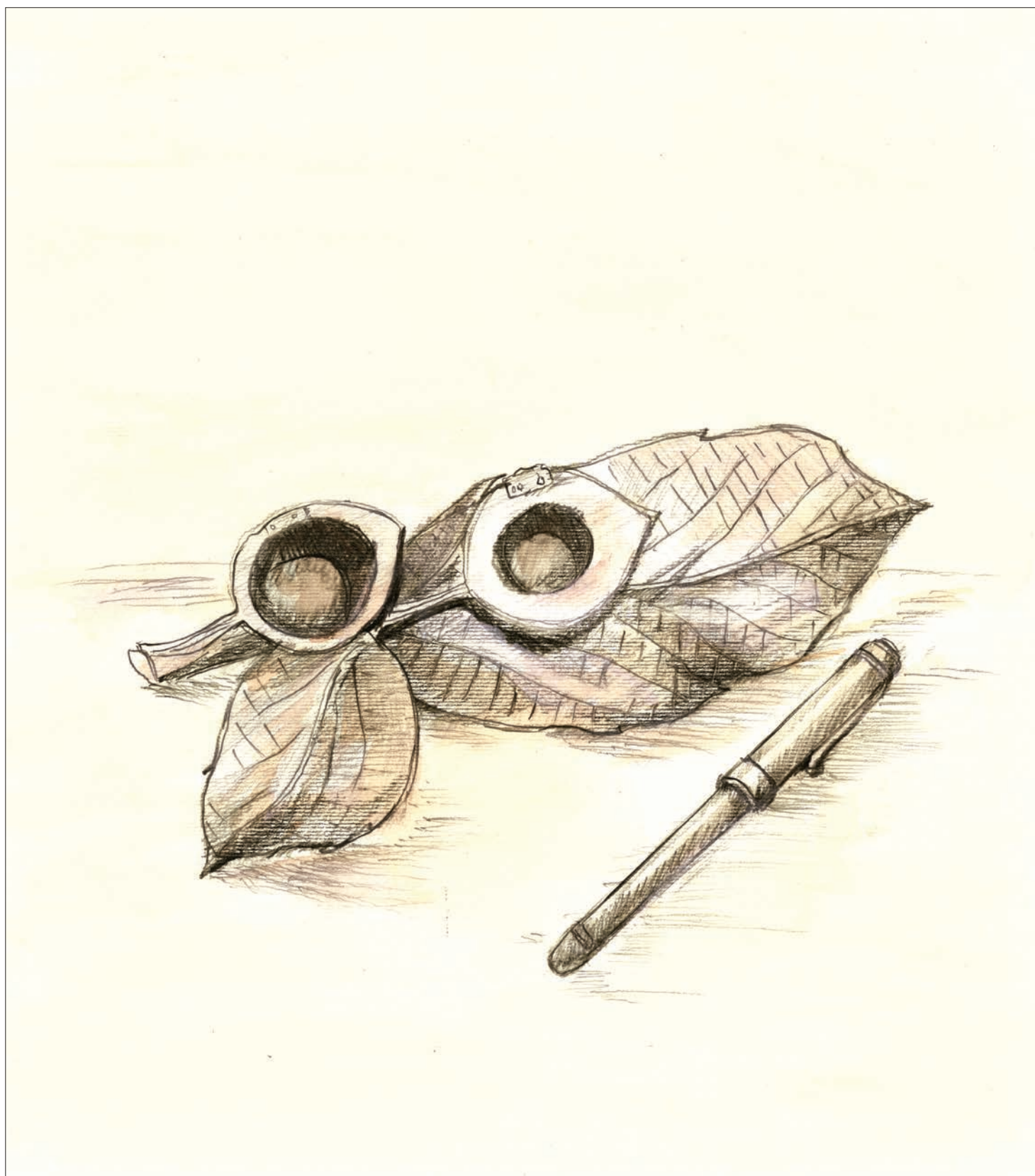
Stăteam și ascultam spusele celor două jumătăți de nucă.

- Rar îl auzeam povestind, iar acum am rămas privind la ceasul deșteptător. Un ceas obișnuit care a încetat să meargă, oprit de Agatha, soția lui, la ora când poetul a murit. Și ultimul calendar, rupt la ultima filă: 22 mai 1957.

Mă uit în gol pe fereastra casei mele.

Încerc să scriu despre ce a iubit Bacovia.

Despre sufletu-i ce plângea asemenea unei viori.

Povestiri din

MUZEUL NAȚIONAL AL LITERATURII ROMÂNE

Cartea veche

Sunt un biet fălțuitor din os care are rolul de a presa fascicolul de carte, pânza de legătorie, pielea la fasonatul cotorului, colțurile cărții, completarea după consolidarea cu foiță japoneză. Este trecut de ora 16.00, iar restauratorii au plecat spre case. În mâinile lor am salvat nenumărate cărți. Știu povestea fiecăreia în parte.

Pe masa de lucru, cartea la care lucram stătea deschisă la pagina 95. Mă uit la ea și o studiez. Deodată îmi vorbește:

- Fălțuitorule, tu cel ce ai grijă ca eu să fiu sănătoasă, poți să-mi fii prieten pentru o zi?

- Dar de ce pentru o zi?

- Am gândit că nu-ți plac cărțile vechi și ponosite.

- Dar ce crezi tu? Dacă era așa cum spui, îmi alegeam meseria asta? Îmi ești dragă ca oricare altă carte.

- Crezi că eu o să ajung în sala de expoziție?, întrebă cartea.

- Da, spuse fălțuitorul. Însă trebuie să ai răbdare cu noi. Eu sunt destul de mic, iar mâinile restauratorilor nu sunt decât două.

- Înțeleg. Și ce urmează?

- Presarea între hârtii de filtru. Se recompune blocul de carte, merge la legătorie unde se cos filele, se presează din nou, se formează cotorul și se pun scoarțele. Dar de ce ești tristă?

Cartea își începe povestea:

- Am locuit până nu de mult în *Sanctuarul Cărții*, un loc ticsit de cărți. O parte din noi au mers în expoziție, iar altele degradate au mers la restaurare. S-a întâmplat să fiu despărțită de prietena mea. Era o carte veche din hârtie Verge, cu versuri scrise de Anton Pann, muzică psaltică, câteva cântece și notații marginale asupra lor. La fiecare cântec exista câte o ilustrație și o vinieta, adică un coșuleț cu flori. Ilustrațiile au fost făcute manual de un călugăr la mănăstire. Nu mă plictiseam să o privesc. Acum, nu mai știu nimic de ea și tare mi-e dor să o revăd.

A doua zi fălțuitorul din os a lucrat mult, grăbind mâinile ce-l foloseau. Cele două cărți s-au revăzut și au stat neclintite sub privirile vizitatorilor. De-atunci au rămas nedespărțite, iar cartea a înțeles că fără fălțuitorul din os și fără mâinile stăruitoare ale restauratorilor ea nu ar mai fi fost niciodată alături de prietena sa, cartea cu imagini colorate.

Coroana lui I. H. Rădulescu

Îmi aduc bine aminte poveștile cu regi și regine, prinți și prințese, cai albi înaripați și multe alte personaje de poveste. Dar coroana din vitrina de alături era diferită de tot ce văzusem până atunci.

A venit noaptea, întunericul s-a așternut în sălile de expoziție, iar exponatele se pregăteau pentru o noapte lungă de destăinuirii. Evantaiul își ia inima în dinți și zice:

- Coroană cu frunze, nu vrei să-mi ții companie?

- Ce gânduri nu-ți dau pace, evantaiule? De ce nu te odihnești? Măine trebuie să stai ferm. Pliurile tale din pergament trebuie să se deschidă ca aripile unui păun. Și tu, ce faci? Nu ai somn și-ți arde de povești.

- Dacă ar fi fost lumină, zise evantaiul, m-ai fi văzut colorat. Roșesc de fiecare dată când sunt certat.

La auzul acestor vorbe, coroana zise:

- Povestea mea... Asta te frământă pe tine? Ei bine, fie, și începu a povesti:

- Eu sunt o coroană din metal, care a fost făcută de către tipografi de la tipografia lui Ion Heliade Rădulescu în semn de omagiu la moartea sa. Eu sunt *cununa de lauri* a marelui scriitor.

- De ce i s-a făcut o asemenea coroană, zise evantaiul?

- Pentru că în tipografia sa și-au tipărit lucrările majoritatea scriitorilor epocii.

- Eu am auzit zilele trecute un vizitator care spunea că a văzut pe frunzele tale niște inscripții și tot el spunea că porți greutatea unor cifre. Ce înseamnă asta?, întrebă evantaiul.

- Măi evantaiule, vezi tu... Coroana a fost făcută în 1881. Pe ea se află inscripții cu numele mai multor tipografii, în semn de recunoaștere supremă.

Evantaiul dădu să se coloreze în roșu.

- Ai grijă. Vrei să ajungi la restaurare? Te rog să-ți păstrezi cumpătul. Emoțiile pot să-ți scurteze viața, spuse pe ton ferm coroana.

În momentul acela, cununa de lauri a strălucit ca nimeni alta. Inscripțiile-i erau de foc. Vitrina nu mai avea nevoie de altă lumină. A doua zi evantaiul a privit coroana ce părea mai frumoasă ca oricând. După programul de vizitare, s-a lăsat seara. Stătea cuminte la locul lui și nu spunea nimic.

- Evantaiule, țin să-ți mulțumesc, zise coroana.

- Pentru ce?

- Pentru sentiment, culoare, viață. Ani buni am avut ochii legați. Trebuie să mă bucur ca să trăiesc, trebuie să iubesc ca să fiu iubită și trebuie să am prieteni ca să fiu prețuită.

Călimara lui Coșbuc

Era în apropierea sărbătorilor de iarnă. Toți copiii așteptau cu nerăbdare cadourile de Crăciun. Scrisoarea mea către Moș suna cam așa:

Moșule drag. Numele meu este Cristian și doresc să-ți spun că nu am fost prea cuminte. Întors de la școală, într-un moment de neatenție, am spart călimara cu cerneală. Te rog să mă ierți și să știi că-mi doresc o călimară nouă. Să fie ca aceea pe care ne-a descris-o doamna noastră învățătoare. Ea spunea că a vizitat odată un muzeu, și acolo, printre sutele de obiecte, a văzut o călimară. Era a poetului George Coșbuc. Cel care a scris poezia El-Zorab. Dacă o să am o călimară ca a lui, o să pot scrie și eu tot așa. Chiar i-am scris bunicii o scrisoare. A spus că i-a plăcut mult. Dacă m-ai iertat pentru boacănile mele, poate-mi ascuți ruga. O să-ți dăruiesc în schimb scrisori nesfârșite cu povești. Pentru a te convinge, o să-ți scriu o poveste chiar acum. Numai, te rog, nu uita de călimara mea.

Era iarnă. Frigul pătrundea în cele mai ascunse cotloane. Oamenii locului puneau pe foc tot ce aveau la îndemână. Numai o foaie nescrisă rămăsese ascunsă sub masa din lemn, crăpată și veche. M-am aplecat și am ridicat-o. Acea foaie nu trebuia să se piardă. Trebuia să scriu despre toate aceste neajunsuri. Poate vremurile ce urmau să vină aveau puterea de a aduce mai puțină sărăcie. Oamenii o să aibă cu ce să se încălzească, o să aibă să dea de mâncare copiilor lor. Eu doream numai să scriu. Așa, ei vor fi înțeleși și ajutați.

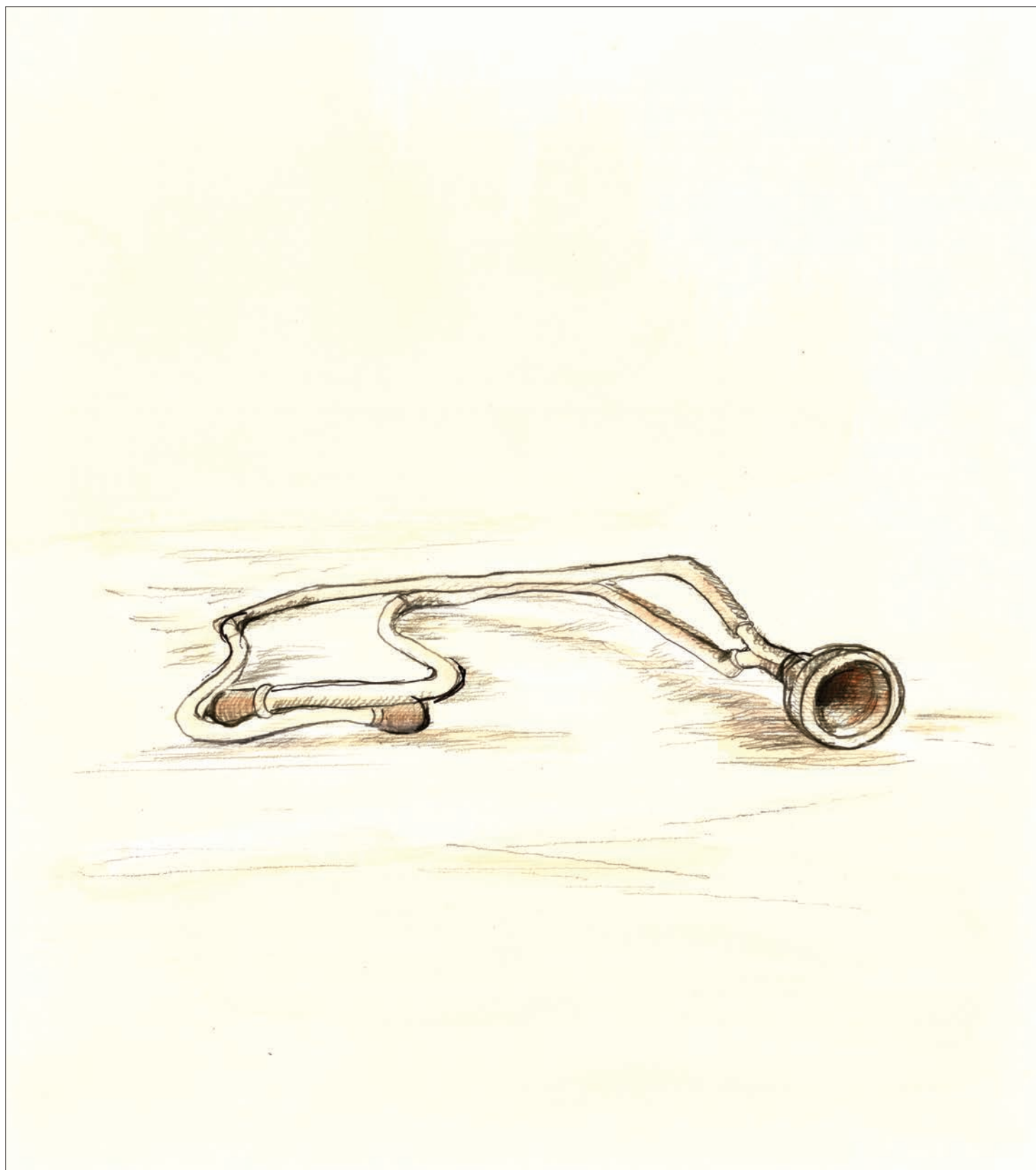
Au venit sărbătorile. Am primit călimara și un caiet în care aveam să scriu. Nu am știut atunci cât de greu a fost ca acel Moș să-mi îndeplinească dorința. Părinții au înțeles că am har și au făcut în așa fel încât cadoul din partea Moșului să ajungă la mine.

Stetoscopul lui Vasile Voiculescu

- Sunt un stetoscop. Ce caut eu într-o vitrină?
  - Mai ușor, zise parafa. Vrei să trezești toate obiectele din expoziție? Ce te-a apucat?
  - Mi-e dor de vremurile trecute, zise stetoscopul. Stăpânul meu mă ținea foarte aproape de el. Împreună ascultam inima oamenilor, și, ca prin minune, se făceau bine. Leacurile lui erau vindecătoare. Și mă mândream cu asta. Oamenii din sat erau sănătoși, iar eu mă simțeam util.
  - Lasă, zise parafa. Tu crezi că eu nu sufăr? Cerneala de pe mine s-a uscat. Dar, asta este. Numele lui Vasile Voiculescu a rămas tot aici. Iar eu trebuie să-l port cu cinste. La fel și tu. Știi, stăpânul nostru a fost și doctor de suflete, zise parafa.
  - Ce a fost?, întrebă stetoscopul.
  - Un mare scriitor. Adică doctor de suflete. A luat Premiul Academiei pentru literatură, spuse parafa și continuă... S-a îmbolnăvit în închisoare, iar noi nu am putut face nimic pentru el.
  - Of, am început să uit, zise stetoscopul. Dacă trăia stăpânul meu, sigur mă făcea bine.
  - Nu fi trist, zise parafa. Este în continuare prezent prin opera sa și prin noi, cele care le amintim oamenilor cine a fost Vasile Voiculescu.
  - Măine te rog să-mi amintești cele vorbite, zise stetoscopul. Din când în când am pierderi de memorie. Stăpânului nu i-ar plăcea. Nu aș vrea să-l întristez.
- Și căzu pe gânduri...

Evantaiul

Se întâmpla cu mult timp în urmă, la moșie. Pianul din cameră răsuna plăcut la atingerea clapelor. Doamna V. ținea evantaiul cu eleganță. În mâinile ei părea fermecat. De multe ori îi dădeam târcoale. Îl priveam cu ochii unui copil de numai șase ani. Semăna cu un păun atunci când îl scotea din cutie. Aveam să aflu mai târziu că acea ascunzătoare se numea etui.

Într-o zi l-a ridicat de pe măsuta din fața oglinzii și mi-a povestit cum acel evantai fusese confecționat din lemn de palisandru și pergament, iar ciucurile din mătase naturală.

- Poetul a înnobilat pliurile evantaiului cu versuri. L-am păstrat cu...

Povestea a fost întreruptă de sonerie. L-a așezat cu mare grijă pe măsută și s-a îndreptat spre ușa salonului.

- Ce anume ai păstrat?, a întrebat persoana care abia sosise.

- Nimic, a zis doamna V. și s-a așezat pe fotoliu.

Am părăsit încăperea. Mi-am continuat joaca de copil.

Regret și azi sunetul soneriei. Poate povestea ar fi continuat. Am învățat să citesc literele necunoscute de mine în copilărie. Mă aflu în fața aceluiași evantai, citind *Visurile* scrise de V. Alecsandri. Se spune că a fost dorit de mulți, dar s-a întors în *Muzeul Național al Literaturii Române*. Acolo unde îi este locul.

*Vântul rășfoiește paginile trecutului.
Destinul scriitorilor, trăirile lor au rămas vii pentru eternitate.*

CUPRINS

Dialogul CASELOR / 5

Povestiri din Casa Memorială *TUDOR ARGHEZI* / 9

Să ne amintim de Zdreanță / 10

Cloșca cu pui de aur / 12

Lampa vorbitoare / 14

Pelikanul lui Arghezi / 16

Premiul Herder / 18

Povestiri din Casa Memorială *ION MINULESCU – CLAUDIA MILLIAN* / 21

Ochelarii de soare / 22

Stiloul cu peniță de aur / 24

Cureaua Claudiei Millian / 26

Cheia / 28

Ceasul de buzunar / 30

Clopoțelul din bronz / 32

Povestiri din Casa Memorială *LIVIU ȘI FANNY REBREANU* / 35

Cutia cu scrisori / 36

Cuțitele care taie hârtie / 38

Ulciorul / 40

Serviciul de birou / 42

Jobenul / 44

Povestire din Casa Memorială *LIVIU ȘI FANNY REBREANU*

Colecția *PILLAT* / 47

Pensula artistei Maria Brateș Pillat / 48

Povestiri din Casa Memorială *GEORGE ȘI AGATHA BACOVIA* / 51

Vioara / 52

Călimara în formă de frunză / 54

Povestiri din *MUZEUL NAȚIONAL AL LITERATURII ROMÂNE* / 57

Cartea veche / 58

Coroana lui I. H. Rădulescu / 60

Călimara lui Coșbuc / 62

Stetoscopul lui Vasile Voiculescu / 64

Evantaiul / 66

Kapsch, o companie de familie fondată în Austria, cu o istorie bogată de peste 120 de ani, lider mondial în integrarea de soluții și servicii IT, cât și pe piața sistemelor de trafic inteligent, pune pe primul plan o serie de valori precum performanța, responsabilitatea, respectul față de tradiție și societate. În spiritul acestor valori, grupul s-a implicat activ de-a lungul timpului în susținerea artiștilor din diverse domenii și în promovarea proiectelor culturale.

Îmbinarea tradiției cu cele mai recente tehnologii este unul dintre principiile cheie care stau la baza operațiunilor companiei, iar acest lucru se reflectă și în sponsorizarea anuală acordată Wiener Konzerthaus începând cu anul 1992. Încă de la prima ediție, această sală de concerte fondată în 1913 și-a exprimat intenția de a satisface cele mai variate cerințe, creând atât spectacole destinate publicului larg, cât și o serie de evenimente experimentale, inovatoare. Azi, Konzerthaus se bucură de o reputație internațională prin repertoriul său complex și nonconformist, păstrând în același timp legătura cu tradiția.

Din 1994, Kapsch a inițiat și o serie de calendare artistice sub motto-ul „Kunst, Kultur und Kommunikation” (Artă, Cultură și Comunicare), scopul acestei inițiative fiind acela de a sprijini pictori austrieci cunoscuți în cercurile de experți să câștige recunoașterea pe plan național și internațional. Calendarul este lansat toamna, odată cu un vernisaj special al expoziției artistului.

Ceea ce a devenit acum cel mai important festival de artă contemporană din Austria, Wien Modern, a fost susținut de asemenea de către Kapsch încă din 1989. Evenimentul ocupă un loc important pe scena internațională, fiind o dovadă a importanței Vienei ca oraș cultural. Compozitorii, interpreții și ansamblurile prezente la festival reprezintă un simbol al viitorului, așa cum Kapsch, oferind soluții tehnice inovatoare, joacă un rol de pionierat, mereu orientat spre viitor.

Și pe plan local Kapsch s-a implicat activ în viața artistică, sponsorizând atât desfășurarea unor evenimente de amploare precum „Noaptea Muzeelor”, organizat la București de Muzeul Național de Artă și sărbătorit de aproape 3000 de muzee din întreaga Europă, cât și susținând tineri artiști aflați la început de drum și proiectele acestora.

